

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนพิชัยพัฒนา เขตบึงกุ่ม จังหวัดกรุงเทพมหานคร

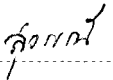
ชื่อและนามสกุล นางสุนทรี เทียนทอง

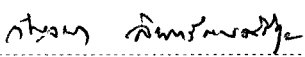
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สุวรรณณี ยะหะกร

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

 EX-15 ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุวรรณณี ยะหะกร)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา ถินทรต้นศิริกุล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 2 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสุนทรี เทียนทอง ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สุวรรณิ ยะหะกร ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและ
หลังเรียนด้วยนิทานคำกลอนสุภาษิต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2550 จำนวน 38 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
ภาษาไทยและนิทานคำกลอนสุภาษิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต
หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ นิทานคำกลอนสุภาษิต ภาษาไทย ประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับการอนุเคราะห์อย่างดีจากอาจารย์ ดร.สุวรรณีย์ ยะหะกร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิด เสมอมา นับตั้งแต่เริ่มจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา ถิรรัตนศิริกุล กรรมการสอบ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ นางยินดี โรจนวิเชียร นางมิ่งขวัญ กิตติวรรณกร และนางสุกัญญา ปิณฑิตานนท์ ที่ได้กรุณาตลอดเวลาตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณ นางปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนพิชัยพัฒนา ที่ให้ความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้ผู้อื่นใจการศึกษาทั้งหมด

สุนทรี เทียนทอง

กรกฎาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมุติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำกลอน	27
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิต	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนด้วย นิทานคำกลอนสุภาษิต	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	40
สรุปการวิจัย	40
อภิปรายผล	41
ข้อเสนอแนะ	42
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	47
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	50
ข แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สำนวนไทยใคร่รู้	51
ค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน	89
ประวัติผู้ศึกษา	95

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต	39

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยจัดว่าเป็นภาษาที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทย เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสร้างความเป็นเอกภาพของคนในชาติ ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคน การสอนภาษาไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้คนไทยสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกันได้ พัฒนาความรู้ความสามารถของตน สืบทอดวัฒนธรรมของชาติและมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระราชดำรัสในที่ประชุมของชุมนุมภาษาไทยคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2530: 5) ถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเองซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศมีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่แข็งแรง เขาต้องพยายามหาหนทาง ที่จะสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่ง ที่จะรักษาไว้ให้บริสุทธิ์ในวิธีหมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยคนับเป็นปัญหาสำคัญ

ในพระราชดำรัสได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยและการรักษาภาษาไทยให้บริสุทธิ์ ซึ่งได้แก่การนำคำมาประกอบประโยค การพัฒนาภาษานั้น สิ่งสำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งคือการพัฒนาคำศัพท์ หลักการเรียนภาษานั้นจะต้องเป็นไปตามขั้นตอน การพัฒนาการเรียนภาษาเริ่มต้นจากการที่เด็กรู้จักคำพูดโดยการฟัง ต่อมาารู้จักคำพูดโดยการพูด เมื่ออ่านก็จะนำคำพูดมาเปรียบเทียบกับตัวอักษรบนแผ่นกระดาษ เมื่ออ่านได้แล้วก็จะรู้จักแยกแยะตัวอักษร จำรูปคำ รู้ความหมาย และนำไปเขียนเป็นขั้นสุดท้าย (กรมวิชาการ 2532: 2-3) การเข้าใจความหมายของคำเป็นพื้นฐานสำคัญของความเข้าใจเรื่อง ถ้านักเรียนเข้าใจความหมายของคำดี ย่อมทำให้อ่านประโยคเข้าใจบทตอนที่อ่านด้วย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเขียนในที่สุด(อักษร รุ่งมณี 2525: 18)

สุจริต เพียรชอบ (2530: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยว่า ผู้ที่รู้ภาษาไทยดี ใช้ภาษาอย่างถูกต้องมักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานและเป็นที่ยอมรับในวงสังคม ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการปูพื้นฐานทางภาษาไทยให้แก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ครูต้องพยายามหาวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน ความพอใจ และสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาษาไทยเป็นภาษาคนตรี มีลักษณะเสียงพาไปและคล้องจองกันด้วยถ้อยคำไพเราะมีสำเนียงอ่อนโยน หทัย ดันหยง (2529: 122) กล่าวว่า ภาษาไทยมีลักษณะใกล้ชิดกับเสียงธรรมชาติทำให้เข้าใจง่าย มองเห็นภาพพจน์ชัดเจน ประกอบกับคนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา และคณะ (2533: 3) ได้เสนอว่า ชาติไทยเป็นชาตินักกลอนหรือชาติกวี โดยกำเนิด เพราะคนไทยรักถ่านำจังหวะอันไพเราะของภาษาของตนอันเป็นภาษาคนตรี การใฝ่รักในความงามของภาษานี้ ทำให้คนไทยนิยมแต่งโคลงกลอนและบทประพันธ์ ทั้งในรูปลายลักษณ์ คือ ตัวหนังสือและในรูปมุขปาฐะ คือ คันทหรือแต่งขึ้นโดยปฏิภาณในทันทีทันใด

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ การเรียนรู้วิชาภาษาไทยว่า ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้ใช้จะต้องรู้และใช้ภาษาให้ถูกต้อง นอกจากนั้น วรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนบทร้องเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้าน สำนวนภาษา อันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งมีคุณค่าทางความคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนการถ่ายทอดเรื่องราวของสังคมในอดีตที่แสดงถึงความเป็นไทย และความงดงามของภาษาในบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและความภาคภูมิใจในภาษาไทยและผลงานทางภาษาซึ่งบรรพบุรุษได้สั่งสมไว้ และจะต้องสืบทอดต่อไปในอนาคตเพื่อความเป็นไทยและวัฒนธรรมทางภาษา

จากประสบการณ์การสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนยังมีปัญหาด้านการเรียนภาษาไทย สังเกตจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์ข้อความซึ่งแสดงว่าการเรียนการสอนภาษาไทย ไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร มีผลทำให้นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาและตีความจากสำนวนสุภาษิตยังไม่ได้ ไม่ทราบความหมายของสำนวนสุภาษิตอย่างต้องแท้

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้สูงขึ้น พบว่ามีอยู่หลายวิธี ได้แก่ การแต่งนิทานสุภาษิตเป็นคำกลอน เพื่อเร้าความสนใจ การใช้เพลงประกอบการสอน การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ และวิธีที่

น่าสนใจวิธีหนึ่ง ที่ผู้วิจัยในนามาทดลองสอน คือ การใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต เนื่องจากการเรียนด้วยนิทานคำกลอนเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจของนักเรียน สามารถเปลี่ยนจากการท่องจำความหมายของสำนวนสุภาษิตมาเป็นการอ่านวิเคราะห์ตีความอย่างมีวิจารณ์ญาณ และยังเป็นผลให้นักเรียนจำความหมายของสำนวนสุภาษิตได้อย่างถาวร พร้อมกับความสนุกสนานในการเรียน เกิดเจตคติที่ต่อวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะการที่ให้นักเรียนได้ลองลงมือปฏิบัติในการแต่งนิทานคำกลอนด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองเป็นอย่างยิ่ง

เหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ผลการใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยการนำสำนวนสุภาษิตมาแต่งเป็นนิทานคำกลอนจำนวน 5 เรื่อง แล้วนำไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังเรียน โดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยนิทานคำกลอนสุภาษิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 153 คน

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การสอนโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาพิต หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาพิต ซึ่งเป็นนิทานที่ผู้วิจัยเป็นผู้แต่งขึ้นเอง ลักษณะของนิทาน จะเป็นนิทานคำกลอนใช้กลอนสี่ในการแต่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับความหมายของสำนวนสุภาพิต

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง คะแนนจากการทดสอบวิชาภาษาไทยด้านสำนวนสุภาพิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนด้วยนิทานคำกลอนสุภาพิต

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 การใช้นิทานคำกลอนสุภาพิตเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนและความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนด้วย

6.2 ครูผู้สอนได้แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยที่น่าสนใจด้วยการใช้นิทานคำกลอนสุภาพิต

6.3 ครูผู้สอนอาจจะศึกษาตัวแปรอื่นนอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ศึกษาความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยการเรียนนิทานคำกลอนสุภาพิต เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำกลอน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิต

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

1.1 ความหมายของนิทาน

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับนิทาน มีผู้ให้ความหมายของคำว่า นิทาน อย่างหลากหลาย ดังนี้

เกริก ชื่นพันธ์ (2539: 8) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แฝงคำสอนจรรยาในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หน้า 588 ให้ความหมายว่า นิทาน คือ เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป

บุษบา เรืองรอง อ้างถึงใน [http:// arc.nstru.ac.th](http://arc.nstru.ac.th) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือมีแต่ขึ้น ต้องการสอนคนในการดำรงชีวิตเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน นิทานส่วนใหญ่จะถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะที่ทั้งผู้เล่าและผู้ฟังต่างมุ่งสนองความสุขทางจิตใจของคน

ดังนั้นจะเห็นว่านิทานหมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีคติสอนใจสอดแทรกในรูปแบบต่างๆ

1.2 ความหมายของการเล่านิทาน

ด้านความหมายของการเล่านิทาน ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

พัชรี ไชยะสนิท (2535: 80 อ้างถึงใน จิราพร ปิ่นทอง, 2550: 36) ได้กล่าวว่า การเล่านิทาน หมายถึง การเล่าเรื่องให้เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบ อภิปรายซักถาม แสดงความคิดเห็น และแสดงท่าทางประกอบเรื่องราว หรือประสบการณ์รอบตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่า

ถัดจาก นีละมณี (2527: 248 อ้างถึงใน นภภรณ์ อันตะผลา, 2547: 9) ได้ให้ความหมายของการเล่านิทานไว้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วัตถุประสงค์ และวิธีการที่นำมาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ประสบการณ์ ทศนคติ และค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มาใช้ในการเล่านิทาน นอกจากนี้ยังควบคุมถึง วัตถุประสงค์ วิธีการที่ควรส่งเสริมให้เด็กเล็กๆ เพื่อใช้ในการเล่านิทาน เพื่อให้เพื่อนชมและฟัง เนื่องจากเด็กมีจินตนาการและมโนธรรมสูงอยู่แล้ว เด็กสามารถที่จะช่วยกันเล่านิทาน โดยแต่งเรื่องนิทานใหม่ๆ แปลกๆ ขึ้นเอง ซึ่งการเล่านิทาน โดยให้เด็กเป็นผู้เล่าเอง สามารถทำได้หลายรูปแบบ คือ

1. การเล่านิทาน โดยเด็กเป็นผู้เล่าเอง
2. การเล่านิทานจากหนังสือภาพ
3. การเล่านิทานต่อจากเรื่องที่ไม่สมบูรณ์
4. การขยายเรื่องราวจากนิทานที่ได้ฟังมา

ดังนั้น การเล่านิทาน หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้เข้าใจ ด้วยการใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่อ วัตถุประสงค์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่าเรื่องและครอบคลุมถึงการให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง และวิธีการอื่นๆ ที่จะทำให้นิทานนั้นน่าสนใจ สนุกสนานยิ่งขึ้น ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ประสบการณ์ ทศนคติ และค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มาใช้ในการเล่านิทาน นอกจากนี้ยังควบคุมถึง วัตถุประสงค์ วิธีการที่ควรส่งเสริมให้เด็กเล็กๆ เพื่อใช้ในการเล่านิทาน เพื่อให้เพื่อนชมและฟัง เนื่องจากเด็กมีจินตนาการและมโนธรรมสูงอยู่แล้ว เด็กสามารถที่จะช่วยกันเล่านิทาน โดยแต่งเรื่องนิทานใหม่ๆ แปลกๆ ขึ้นเอง ซึ่งการเล่านิทาน โดยให้เด็กเป็นผู้เล่าเอง สามารถทำได้หลายรูปแบบ คือ

1. การเล่านิทาน โดยเด็กเป็นผู้เล่าเอง
2. การเล่านิทานจากหนังสือภาพ
3. การเล่านิทานต่อจากเรื่องที่ไม่สมบูรณ์
4. การขยายเรื่องราวจากนิทานที่ได้ฟังมา

ดังนั้น การเล่านิทาน หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้เข้าใจ ด้วยการใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่อ วัตถุประสงค์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่าเรื่องและครอบคลุมถึงการให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง และวิธีการอื่นๆ ที่จะทำให้นิทานนั้นน่าสนใจ สนุกสนานยิ่งขึ้น ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ประสบการณ์ ทศนคติ และค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มาใช้ในการเล่านิทาน นอกจากนี้ยังควบคุมถึง วัตถุประสงค์ วิธีการที่ควรส่งเสริมให้เด็กเล็กๆ เพื่อใช้ในการเล่านิทาน เพื่อให้เพื่อนชมและฟัง เนื่องจากเด็กมีจินตนาการและ

มโนธรรมสูงอยู่แล้ว เด็กสามารถที่จะช่วยกันเล่านิทาน โดยแต่งเรื่องนิทานใหม่ๆ แปลกๆ ขึ้นเอง ซึ่งการเล่านิทาน โดยให้เด็กเป็นผู้เล่าเอง สามารถทำได้หลายรูปแบบ คือ

1. การเล่านิทาน โดยเด็กเป็นผู้เล่าเอง
2. การเล่านิทานจากหนังสือภาพ
3. การเล่านิทานต่อจากเรื่องที่ไม่สมบูรณ์
4. การขยายเรื่องราวจากนิทานที่ได้ฟังมา

ดังนั้น การเล่านิทาน หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้เข้าใจ ด้วยการใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่าเรื่องและครอบคลุมถึงการให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง และวิธีการอื่นๆ ที่จะทำให้นิทานนั้นน่าสนใจ สนุกสนานยิ่งขึ้น

1.3 คุณค่าของนิทาน

ผู้วิจัย ได้ศึกษาคุณค่าของนิทานจากนักวิชาการ ดังนี้

ภารดี ศรีประยูร (2542: 30 อ้างถึงใน จิราพร ปั่นทอง, 2550: 38) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ความบันเทิงใจกับเด็กๆ ทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินทำให้เด็กร่าเริงแจ่มใสสมวัย
2. นิทานใช้นำเข้าสู่บทเรียน
3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือคิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัว และสอนจริยธรรมแก่เด็ก
4. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดพิจารณาแก้ปัญหาได้
5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและกระบวนการคิด
6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอิริยาบถของตนเอง
7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน
8. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็กมั่นใจ กล้าแสดงออก

ดังนั้น จะเห็นว่า คุณค่าของนิทานมีมากมาย เช่น การให้ความบันเทิง ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นการฝึกสมาธิในด้านการฟัง ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และมีการสอน

คุณธรรมจริยธรรมสอดแทรก ซึ่งในวัยเด็กจะชอบอ่านนิทานรวมทั้งแสดงพฤติกรรมที่เหมือนตัวละครที่เป็นแบบอย่าง

1.4 ประเภทของนิทาน

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของนิทาน ดังนี้
ไพพรรณ อินทนิล (2534: 27-28) ได้แบ่งนิทานตามรูปแบบได้ดังนี้

1. นิทานปรัมปราหรือเทพนิยาย (Fairy Tale) มักจะกำหนดสถานที่ที่เลื่อนลอยไม่แน่ชัด เช่น ในกาลครั้งหนึ่งมีเมืองๆ หนึ่ง ตัวละครมีฤทธิ์เดชมาก ถ้าเป็นชายยากจนก็จะแต่งงานกับหญิงสูงศักดิ์ เช่น สังข์ทอง ปลาบู่ทอง สโนว์ไวท์ ซินเดอเรลลา

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) หรือเรียกว่า ตำนาน มักเป็นเรื่องขนาดสั้นเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเรื่องพิสดารแต่เชื่อว่าเกิดขึ้นจริง เช่น เรื่องพระยาทรงพระยาพาน พระร่วง นิทานท้องถิ่นอาจจำแนกย่อยได้ดังนี้

2.1 นิทานประเภทอธิบาย เช่น ทำไมห้ามนำน้ำส้มสายชูเข้ามาในเมืองลพบุรี วิเคราะห์สถานที่ต่างๆ ว่าเหตุใดจึงมีชื่อเช่นนั้น อธิบายปรากฏการณ์ เช่น เหตุใดพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริต่อกัน เหตุใดกาจึงมีขนสีดำ

2.2 นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ เช่น โชคลาง

2.3 นิทานเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้และลายแทง

2.4 นิทานวีรบุรุษ กล่าวถึงความสามารถ ความมองอาจกล้าหาญของบุคคล นิทานวีรบุรุษคล้ายคลึงกับนิทานปรัมปรา ซึ่งมีตัวเอกเป็นวีรบุรุษเหมือนกัน แต่นิทานวีรบุรุษมีการกำหนดเวลาที่แน่นอน จะมีเรื่องพื้นวิสัยมนุษย์อยู่บ้างแต่เชื่อว่ามีเค้าเรื่องจริง

2.5 นิทานสอนใจ เป็นเรื่องสั้นๆ

3. เทพปกรณัม (Myth) ตัวบุคคลในเรื่องมักจะเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ ท้าวมหาสงครามค์ เมขลา – รามสูร

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) แต่มีความประพจน์เช่นเดียวกับคนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 นิทานประเภทสอนคติธรรม คล้ายกับนิทานคติสอนใจ คือ ตัวเอกต้องเป็นสัตว์แต่มีคติ เช่น ราชสีห์กับหนู

4.2 นิทานประเภทเล่าขำหรือเล่าไม่รู้จบ เช่น เรื่องยายกะตา มีวิธีการเล่าแบบจำเพาะ

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นเรื่องสั้นๆ เนื้อหาจุดสำคัญอยู่ที่เรื่องที่ไม่น่าเป็นไปได้ อาจเป็นเรื่องการแก้เผ็ด แก้ก้า การแสดงปฏิภาณไหวพริบ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ที่ต้องการหลุดพ้นจากกรอบของวัฒนธรรม ประเพณีและกิจวัตร ฉะนั้น นิทานประเภทนี้จึงรวมไปถึงนิทานเหลือเชื่อ ซึ่งทั้งผู้ฟังและผู้เล่าไม่คิดใจในความไม่สมจริงสมจังเหล่านั้น

เกริก ชื่นพันธ์ (2539: 20-22) กล่าวถึง การแบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบของ นิทานแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ 8 ประเภท คือ

1. เทพนิยายหรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทานหรือนิยายที่เกินเลยความจริงของมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร ตัวเอกหรือตัวละครเด่นๆ จะมีอภินิหารหรือเวทมนต์ ฤทธิ์เดช ฉากหรือสถานที่ในเรื่องมักเป็นสถานที่พิเศษหรือถูกกำหนดขึ้นมา เช่น สรวงสวรรค์หรือ เมืองบาดาล มีพระเอกเป็นเจ้าชาย มีนางเอกเป็นเจ้าหญิง มีนางฟ้า เทวดา มียักษ์ เป็นต้น

2. นิทานประจำท้องถิ่นหรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานตกทอด ต่อเนื่องกันมาเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เรื่องราวของ โบราณวัตถุที่มีเหตุแห่งที่มาของการสร้าง การคิด ฯลฯ

3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เทียบเคียงเชิงเปรียบเทียบกับชีวิตและความเป็นอยู่ ร่วมกันในสังคมให้บังเกิดผลในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ให้พิถีพิถันละเอียดรอบคอบและไม่ ประมาทช่วยเหลือหรือเมตตาต่อผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจ กล้าหาญ มัก เป็นเรื่องถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลสำคัญๆ ไร่ มักสร้างฉากหรือสถานการณ์ที่น่าตื่นเต้นเกิดความ เป็นจริงเพื่อให้เรื่องราวสนุกสนานทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามบุคคลที่เป็นบรรพบุรุษนั้นมีความ สามารถและน่าสนใจจริงๆ

5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องราวของเหตุที่มาของสิ่งหนึ่งสิ่งใดและอธิบายพร้อมตอบ คำถามเรื่องราวนั้นๆ ด้วย เช่น กระจาดในดวงจันทร์ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม นกยูงกับกา เป็นต้น

6. เทพปกรณัม เป็นนิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อ โดยเฉพาะตัวบุคคลที่มีอภินิหารเหนือ ความเป็นจริง ลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ เป็นต้น

7. นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก เปรียบเทียบเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่อยู่ร่วมกัน ใน สังคม สอนจริยธรรม แฝงแง่คิดและแนวทางแก้ไข บางครั้งสอนแบบทางอ้อมผู้อ่านหรือผู้ฟัง จะต้องพิจารณาเองเป็นเรื่องบันเทิงคดีที่สนุกสนาน

8. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีมุมที่ตลกขบขัน สนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข เนื้อเรื่องเกี่ยวกับ ไหวพริบ เรื่องราวแปลกๆ เรื่องเกินความ จริง เป็นต้น

นอกจากนี้ วรรณิ ศิริสุนทร (2539: 22) ได้แบ่งนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ภายหลังมี การเขียนขึ้นตามเค้าเดิมบ้าง จดจำเรื่องราวมาเขียนขึ้นบ้าง ไม่ปรากฏว่าผู้แต่งดั้งเดิมเป็นใครมักจะ กล่าวอ้างว่าเป็นของเก่าแล้วเอามาเล่าใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ๆ ดังนี้

1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ มีตัวละครเป็นสัตว์พูดได้ต่อกัน บางครั้งสัตว์ก็พูดได้ต่อกับคนด้วย เช่น เรื่องแม่ไก่สีแดง ปลาบู่ทอง ลูกเสือกกับลูกวัว เป็นต้น

1.2 นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานเรื่องธรรมดาพื้นๆ แต่เนื้อเรื่องจะซ้ำๆ กันไปเรื่อยๆ เช่น เรื่องตาบกับยาย เรื่องลูกไก่ตื่นตูม

1.3 นิทานตลกขบขัน เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นทำนองไร้สาระหรือโง่เขลาหรือแปลกประหลาดชวนให้เห็นเป็นเรื่องตลกขบขัน บางครั้งก็เป็นเรื่องใช้ปฏิภาณไหวพริบ เช่น เรื่องศรีธนญไชย เป็นต้น

1.4 นิทานอธิบายเหตุ ส่วนใหญ่นิทานพื้นบ้านชนิดนี้มีเนื้อเรื่องอธิบายหรือตอบคำถามของเด็กๆ ว่า ทำไม ส่วนใหญ่อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของสัตว์ หรือขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในชาติต่างๆ บางครั้งก็เกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น เรื่องทำไมกระต่ายจึงหางสั้น เลือทำไมจึงมีลาย น้ำทะเลทำไมจึงเค็ม

1.5 เทพนิยาย เป็นนิทานเกี่ยวกับเวทมนต์คาถา มีลักษณะที่เห็นเด่นชัด คือ เนื้อเรื่องยาว ซับซ้อน ตัวละครมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์สามารถบันดาลสิ่งที่ดั่งใจหรือสิ่งที่ชั่วร้ายได้ ผู้วิเศษสามารถทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ได้อย่างมีคุณธรรมไม่สามารถทำได้ เป็นนิทานพื้นบ้านที่ครองใจเด็กมาเป็นเวลาช้านาน มักจะนิยมขึ้นต้นว่า “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว” หรือ “ในกาลครั้งหนึ่ง” เช่น เรื่องสังข์ทอง พระรถเมรี เจ้าหญิงนิทรา

2. นิทานสอนคติธรรม (Fables) เป็นนิทานสั้นๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์มีบทบาทเหมือนคน มีแกนเรื่องแกนเดียว มีโครงเรื่องง่ายและสั้น และต้องให้บทเรียนที่สอนใจเป็นข้อสรุปที่ชัดเจน นิทานคติธรรมของต่างประเทศที่รู้จักกันดีได้แก่ นิทานอีสป ผู้เขียนคือ อีสป ซึ่งเข้าใจกันว่าเป็นทาสชาวกรีก มีชีวิตอยู่ระหว่าง 520-560 ปีก่อนคริสตกาล เนื่องจากเขาถูกจำกัดเสรีภาพในการพูด และการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจึงพยายามหาทางออกด้วยการแสดงความคิดเห็นออกมาในรูปของนิทานคติธรรม ตัวอย่างได้แก่เรื่องหมาป่ากับลูกแกะ ราชสีห์กับหนู นิทานสอนคติธรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 นิทานเทียบสุภาษิต เป็นนิทานที่ยกสุภาษิตตั้งเป็นโคลง 1 บท แล้วมีนิทานเปรียบเทียบกับ โคลงนั้น

2.2 นิทานชาดก เป็นนิทานสอนคติธรรมของอินเดีย คำว่า ชาดก มาจากภาษามคธ แปลว่า เกิดแล้ว หมายถึง เรื่องราวของพระพุทธเจ้าและพระสาวกที่เกิดขึ้นมาแล้วในชาติก่อนๆ และแต่ละชาติได้บำเพ็ญบารมี คือทำความดียิ่งขึ้นจนชาติสุดท้ายได้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า

3. นิทานปกรณัม (Myth) เป็นเรื่อง que แสดงเหตุการณ์และเรื่องราวในบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลก ท้องฟ้า และพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ มีเทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มีพลังอำนาจเวทมนต์คาถาและอิทธิปาฏิหาริย์ เช่น เทวดาพระเวท โดยอุคม รุ่งเรืองศรี

4. มหาकाพย์และนิทานวีรบุรุษ มีลักษณะคล้ายกับเทพปกรณัมต่างกันแต่ว่าตัวละครของนิทานประเภทนี้เป็นมนุษย์ไม่ใช่เทพมีการกระทำที่กล้าหาญฝ่าอุปสรรคและประสบผลสำเร็จในที่สุด ได้แก่เรื่อง กษัตริย์อาเธอร์และอัศวินโต๊ะกลม โรบินฮูด รามเกียรติ์ และเรื่องราววีรบุรุษประจำท้องถิ่นต่างๆ เช่น ท้าวแสนปมต้นราชวงศ์อุทอง และ ไกรทอง วีรบุรุษแห่งเมืองพิจิตร

5. หนังสือภาพที่อ่านเล่นเป็นเรื่องสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ นิทานสมัยเก่าที่มีตัวละครเป็นสัตว์จะพบมากในบทกลอนกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้านและนิทานสอนคดิธรรม ปัจจุบันนี้มีผู้แต่งนิทานสำหรับเด็กที่มีตัวละครเป็นสัตว์ โดยแบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่ สัตว์ที่มีบทบาทการกระทำอย่างคน สัตว์ที่มีความเป็นอยู่อย่างสัตว์แต่พูดได้อย่างคน และสัตว์ที่มีความเป็นอยู่และมีความนึกคิดตามธรรมชาติสัตว์ เรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็กเล็กเป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ หรือที่มีตัวละครเป็นสัตว์ มีทั้งที่แต่งเป็นเรื่องๆ ไป และแต่งออกมาเป็นหนังสือชุด ตัวเอกส่วนใหญ่มีบทบาทค่อนข้างซุกซน แต่เด็กๆ ชอบมากและส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหนังสือภาพ เช่น ลูกเป็ดขี้เหร่ เขียนโดย ฮันส์ คริสเตียน แอนเดอร์เซน

สรุปว่า นิทานมีหลายประเภทและการแบ่งประเภทนิทานสามารถแบ่งประเภทได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนด แต่ส่วนใหญ่ก็สามารถจำแนกออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ได้ 2 หมวดด้วยกัน คือ นิทานสมัยเก่า มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และอกินิหาร เป็นต้น และนิทานสมัยใหม่ มีเนื้อหาเป็นปัจจุบัน ส่งเสริมความรู้ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

1.5 นิทานที่เหมาะสมกับเด็กวัยต่างๆ

การนำนิทานมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เกริก ยूनพันธ์ (2539: 58-60) ได้กล่าวถึงนิทานที่เด็กสนใจ ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามความต้องการและพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ ได้ดังนี้

1. เด็กวัยแรกเกิด - 2 ขวบ

เด็กวัยนี้สนใจนิทานที่มีเรื่องสั้นๆ หรือนิทานที่กล่าวถึงถ้อยคำเป็นคำๆ พร้อมภาพประกอบที่มีสีสัน เด็กวัยนี้มีพัฒนาการสามารถใช้มือคว้าจับสิ่งของได้เป็นเบื้องต้น ดังนั้นเริ่มแรกจึงควรมีของเล่นที่ทำจากผ้า หรือพลาสติกที่ปราศจากสารพิษให้เขาจับเล่น นอกจากนิทานที่

มีคำพูดเป็นคำๆ แล้ว เด็กในวัยนี้เพลงกล่อมเด็กถือว่ามีความสำคัญต่อเขามาก และภาพที่มีสีสัน สดใส ควรนำมาให้เด็กได้ดูเป็นครั้งคราว

2. เด็กวัยระหว่าง 2 – 4 ปี

เด็กวัยนี้จะสนใจคำพูดที่มีถ้อยคำคล้องจองชอบซักถามเพราะความใคร่รู้ใคร่เห็นและชอบให้พี่เลี้ยงหรือพ่อแม่ร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจองให้เขาฟังหรือส่วนใหญ่จะเป็นเพลงกล่อมเด็กและตัวของเขาที่จะนั่งฟังจนมันใจ และในที่สุดเขาจะร้องตามหรือเล่นกับตุ๊กตาของเขา เด็กจะจำคำลงท้ายของแต่ละประโยคของคำคล้องจองโดยออกเสียงตามหรือเปล่งเสียงร้องตามด้วยเป็นคำๆ นิทานสำหรับเด็กวัยนี้ก่อนนอนก็มีความสำคัญมาก นิทานที่ใช้เล่าจะเป็นเรื่องเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีกของทุกๆ คืน และคืนละหลายๆ ครั้งในเรื่องเดียวกัน โดยเนื้อหาจะต้องคงเดิมเพียงแต่เพิ่มรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ให้เรื่องสนุกตามสถานการณ์แต่ละวันเท่านั้นเอง

3. เด็กอายุระหว่าง 4 – 6 ปี

เด็กวัยนี้จะให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวเองน้อยลง และหันมาสนใจสิ่งทีแวดล้อมรอบๆ ตัวของเขามากขึ้น แต่ความสนใจของเด็กในวัยนี้ยังเป็นระยะสั้นๆ เท่านั้น คำคล้องจองที่มีคำคล้องจอง เช่น เพลงกล่อมเด็ก เด็กยังชื่นชอบอยู่ คำทายที่ประลองปัญญาเด็กจะชอบมาก และนิทานที่เป็นคำประพันธ์สัมผัสคล้องจองเด็กๆ จะชอบมากด้วย นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังจะชอบนิทานที่มีตัวเดินเรื่องหรือตัวเอกของเรื่องเป็นสัตว์พูดได้

4. เด็กอายุระหว่าง 6 – 8 ปี

เด็กในวัยนี้จะชอบนิทานที่ตื่นเต้นผจญภัยเรื่องลึกลับเร้าความสนใจ หรือเรื่องราวที่เกิดจากการจินตนาการที่เกินเลยความเป็นจริง โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเวทมนตร์ นางฟ้า พ่อมดและแม่มด เรื่องราวของการใช้ความคิด ปริศนาคำทายอะไรเอ่ยที่ใช้ความคิดง่ายๆ ไม่ซับซ้อน และรวมถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความจริง

5. เด็กอายุระหว่าง 8 – 10 ปี

เด็กในวัยนี้เริ่มสนใจสิ่งแวดลอมต่างๆ มากขึ้น และเริ่มสนใจการอ่านมากขึ้นด้วย เด็กๆ จะชอบอ่านนิยายสั้นๆ และนิทานทุกประเภท เรื่องราวต่างๆ ทั้งหมดนี้ เด็กจะอ่านทั้งหนังสือของไทยและหนังสือแปลจากต่างประเทศ หนังสือประเภทต่างๆ ที่เด็กวัยนี้อ่าน

6. เด็กอายุระหว่าง 10 – 12 ปี

เด็กในวัยนี้เริ่มสนใจเรื่องราวที่มีระบบการคิดและการสร้างสรรค์ที่ซับซ้อนมากขึ้น การอ่านของเด็กเริ่มอ่านออกแตกฉานและคล่องมากแล้วเรื่องที่พวกเขาสนใจจึงกว้างมากขึ้นพร้อมทั้งพวกเขาเริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับอนาคตของเขาแล้วด้วยความคิดเพื่อฝัน อยากรู้อยากเห็นเป็นตัวอย่างที่ดี หรืออยากรู้อยากเป็นเหมือนบุคคลที่มีชื่อเสียงที่พวกเขาชื่นชอบ เด็กในวัยนี้อ่านหนังสือ

หลากหลาย เช่น นิยาย นิทาน สารคดี นิตยสาร หนังสือประวัติศาสตร์หนังสือวิทยาศาสตร์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เป็นต้น

ดังนั้น นิทานที่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟังนั้น ครูหรือผู้เล่าควรคำนึงถึงเนื้อเรื่องว่ามีความเหมาะสมกับเด็กมากน้อยเพียงไร โดยพิจารณาถึง วัย เพศ ความสนใจ ความต้องการของเด็ก นอกจากนี้ควรเลือกรื่องที่มีสาระและคุณค่า มีความสนุกสนาน ตื่นเต้น และควรเป็นเรื่องที่ผู้เล่าอยากเล่า เหมาะสมกับวิธีการเล่าและสื่อประกอบการเล่า ส่วนนิทานที่มีเนื้อหาน่ากลัว สยดสยอง มีความทรมานโหดร้าย เนื้อเรื่องยืดยาด วกวน มีการเทศนาสั่งสอนมากเกินไป นิทานลึกลับ นิทานไม่สร้างสรรค์ ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง

1.6 สื่อที่ใช้ในการเล่านิทาน

การเลือกใช้สื่อในการเล่านิทานเป็นการเร้าความสนใจของผู้เรียนอย่างมาก ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 83-95) ในการเล่านิทานผู้เล่าสามารถเลือกใช้สื่อต่างๆ ประกอบการเล่าได้ เพราะจะช่วยเพิ่มความสนใจและความสนุกสนานให้แก่เด็กๆ สื่อมีหลายอย่างได้แก่

1. กระดานชอล์ก
2. ภาพแผ่นและภาพพลิก
3. ภาพกระดาษกระดาษ
4. โทรทัศน์จำลอง
5. ตุ๊กตาหลอดค้าย
6. ตัวสัตว์ขี้ไม้หนีบ
7. หุ่นนิ้วเจาะรู
8. หุ่นนิ้วผ้า
9. หุ่นนิ้วกระดาษ
10. หุ่นถุงมือ
11. หุ่นจำลอง
12. หุ่นถุงกระดาษ
13. หุ่นเงา
14. หน้ากากแบบคาดเป็นกระบังหน้า
15. ลูกบาศก์ภาพนิทาน
16. ภาพตัดต่อ

17. กระบะทรายเพื่อเล่นนิทาน

18. กระดานผ้าสำลี

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 113-148) อุปกรณ์การเล่นนิทานมีมากมายหลายชนิด บางครั้งผู้เล่านำมาประยุกต์ใช้ในการเล่นนิทานแต่ละครั้ง หรืออุปกรณ์อย่างหนึ่งอาจปรับใช้กับนิทานได้หลายเรื่อง ซึ่งการเล่นนิทานที่มีอุปกรณ์ช่วยจะทำให้เกิดความสุข ใฝ่ใจผู้ฟัง โดยแบ่งแยกเป็นประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. รูปภาพ

1.1 ภาพประกอบจากหนังสือสำหรับเด็ก ปัจจุบันหนังสือนิทานและเรื่องเล่าในหนังสือสำหรับเด็กจัดทำอย่างสวยงาม มีสีสันงดงาม ให้ความรู้สึกเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และใช้เทคนิคการทำภาพประกอบหลายรูปแบบ เช่น ภาพสามมิติ ภาพปั้นเซรามิก ภาพปั้นด้วยขนมปังของจริง ภาพวาด ฯลฯ ผู้เล่นนิทานไม่จำเป็นต้องจัดทำขึ้นเอง

1.2 ภาพวาด เนื่องจากภาพจากหนังสืออาจจะเล็กเกินไปในการเล่นให้เด็กกลุ่มใหญ่ประมาณ 30 – 45 คนฟัง หรือเป็นนิทานที่แต่งขึ้นเอง หรือนิทานเรื่องเล่าต่อๆ กันมาจำเป็นต้องผลิตภาพขึ้นมาเอง หรือเกิดแรงบันดาลใจที่จะผลิตขึ้นมาโดยกลุ่มหรือคณะ หรือโดยลำพัง ขนาดของภาพควรมีขนาด 13.5 x 17.5 นิ้ว กระดาษที่ใช้วาดภาพควรใช้กระดาษชาร์ตแข็งอย่างดี หรือถ้าต้องการให้ภาพสวยควมียุติวิจิตรวาดควรใช้กระดาษหนังไก่

1.3 ภาพแปะ โดยวาดฉากสำเร็จรูปไว้แต่ยังไม่มียุติวิจิตร ตัวละครแยกทำต่างหากตามจำนวนตัวละครที่มีในเรื่อง แล้วนำมาแปะที่ฉากในขณะที่เล่าไปโดยให้สอดคล้องกับเรื่องเล่า วิธีการนี้ไม่ต้องวาดตัวละครหลายครั้งในทุกแผ่นภาพ และถ้าฉากซ้ำไม่ต้องวาดฉากหลายครั้ง

1.4 การใช้ภาพวาดติดกระดุม ใช้ผ้าขาว ขนาด 1 เมตร x 1.50 เมตร วาดภาพฉากตามเนื้อเรื่องนิทานที่เลือกมา และใช้ผ้าวาดตัวละคร ระบายสีและตัดออกมาเป็นตัวๆ ติดกระดุมไว้ที่ฉาก และที่ตัวละคร เมื่อเล่าถึงตัวละครตัวไหนก็ติดตัวละครนั้นลงบนฉาก วิธีการนี้เด็กๆ ชอบมาก เพราะเป็นวิธีการที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กๆ ได้ดี เด็กๆ อยากรับและคอยดูว่า จะมีตัวอะไรติดอีก และเด็กก็อยากมีส่วนร่วมในการออกมาติดภาพ นอกจากนี้การใช้ผ้ามาทำฉาก และตัวละครยังสะดวกในการเก็บรักษาไม่ต้องกลัวภาพขาดหรือเป็นรอยยับและมีความทนทานกว่ากระดาษ

1.5 การใช้ภาพจากโฆษณา ปฏิทิน รูปภาพ มาประกอบการเล่นนิทาน ถ้าหากผู้เล่นนิทานเป็นคนช่างสังเกตอาจจะได้อุปกรณ์ประกอบการเล่นนิทานที่ดีโดยไม่ต้องลงทุนมากมาย โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้มีการแข่งขันโฆษณา การออกแบบโฆษณาต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เช่น โฆษณานาฬิกา ด้วยการใส่ถุงมือสีดำ และเขียนตามที่ถุงมือบริเวณนิ้วหัวแม่มือ แล้วทำมือให้เป็น

รูปสุนัขจิ้งจอก หรือรูปผีเสื้อหรือการใช้เสื้อผ้าสีเขียวเป็นฉากหลังและฉลุกระดาษแผ่นหน้าทำเป็นรูปฝึกข้าวโพด ก็สามารถนำมาไว้ใช้ประกอบการเล่านิทานได้

2. หุ่น

2.1 หุ่นเงา (Shadow Puppet) หรือคนไทยเรียกว่า หนังตะลุง เป็นรูป 2 มิติ มีลักษณะเป็นแผ่นแบน ตัดเป็นตัวและสลักเป็นลวดลาย มีไม้ยึดโยงส่วนต่างๆ ของตัวหุ่นเวลาแสดงต้องใช้จอซึ่ง เชิดตัวหุ่นด้านหลังโรง หรือด้านหลังฉาก โดยมีไฟส่องหลังตัวหุ่น การเคลื่อนไหวตัวหุ่นจะปรากฏเป็นเงาทาบลงบนจอ

2.2 หุ่นมือ (Hand Puppet) หุ่นประเภทนี้มีแต่หัวกับแขนเท่านั้น ต้องแสดงบนขอบของเวที ผู้เชิดเชิดหุ่น โผล่มาจากข้างล่าง เวลาเชิดใช้นิ้ว 3 นิ้วเชิด คือ นิ้วชี้สอดเข้าไปที่คอหุ่น นิ้วหัวแม่มือและนิ้วกลางสอดเข้าไปที่แขนหุ่นข้างละนิ้ว นิ้วนางและนิ้วก้อยงอไว้ บางคนไม่ถนัดอาจจะปรับเปลี่ยนใช้ทั้ง 5 นิ้ว ก็ได้ หุ่นมือยังแยกเป็นชนิดต่างๆ ได้ คือ

2.2.1 หุ่นถุงมือ ใช้เศษผ้า หรือ ถุงมือ

2.2.2 หุ่นถุงกระดาษ

2.3 หุ่นนิ้วมือ (Finger Puppet) เป็นหุ่นขนาดเล็กที่น่ารัก เด็กๆ มักชอบใจในความน่ารักของหุ่น แต่เป็นหุ่นที่ไม่สามารถจะเคลื่อนไหวทำท่าทางได้มากเพราะมีเพียงนิ้วเดียวที่จะใช้บังคับหุ่นแต่ละตัว

2.4 หุ่นหน้ากากหรือหุ่นใส่ตัวคน (Masks and Body Puppet) ใช้ถุงใบใหญ่ทำหัวตัวละครแล้วสวมครอบศีรษะ หรือทำหุ่นเป็นรูปคนเจาะช่องให้หน้าและแขนยื่นออกมา

2.5 หุ่นเงามือ (Shadow Puppet) ใช้มือทำรูปตัวละครต่างๆ ให้เกิดเป็นเงาที่ฝาผนัง

2.6 หุ่นเชิด หรือหุ่นกระบอก (Rod Puppet) เชิดด้วยไม้ ด้วยสายเชือก ทำแขนขาเป็นท่อนๆ อาจทำได้ด้วยวิธีง่ายๆ ไปจนยาก ที่เรียกว่า หุ่นกระบอก เนื่องจากการใช้แท่งไม้เสียบติดกับคอหุ่นเพื่อให้ผู้เชิดใช้ถือเชิด หุ่นกระบอกที่ทำอย่างประณีตจะสามารถทำกิริยาอาการได้เหมือนจริงมาก จะมีลีลาอ่อนช้อยงดงาม บางแบบสามารถกระพริบตาหรือขยับปากได้

2.7 หุ่นชัก (Marionette) เป็นหุ่นที่เคลื่อนไหวได้โดยการใช้เชือกที่ผู้เชิดบังคับหุ่นด้วยเชือกที่ผูกติดกับส่วนต่างๆ ของตัวหุ่น หุ่นประเภทนี้สามารถแสดงกิริยาอาการได้เป็นธรรมชาติมากที่สุดเหมือนจริงที่สุด แต่ต้องลงทุนสูงและกรรมวิธีการทำตลอดจนเชือกที่ใช้บังคับต้องวิจิตรพิสดาร ผู้เชิดต้องใช้เวลาศึกษาและหัดเชิด

3. คนตรีประกอบการเล่านิทาน คนตรีจะช่วยให้การเล่านิทานมีรสชาติ ทำให้เด็กสนุกสนาน รู้จักจังหวะ และมีทัศนคติที่ดีในทางคนตรี ทำให้ไม่มีช่องว่างระหว่างการบรรยาย ผู้เล่านิทานสามารถใช้เวลาคิดทบทวนความจำในตอนต่อไป

4. เชือกและสิ่งของต่างๆ ประกอบการเล่านิทาน การเล่านิทานโดยวิธีเชือกประกอบมักจะพบเสมอในแถบเอเชีย แปซิฟิก และแอฟริกา เช่น ที่เกาะฟีเจียน ใช้เชือกประกอบการเล่านิทานด้วยบทสวด ที่สาวาก็ใช้เชือกประกอบการเล่านิทานเพื่อช่วยความจำในการแบ่งตอนการเล่า การใช้เชือกประกอบการเล่าจะทำให้เด็กผู้ฟังนิทานสนใจมากยิ่งขึ้น และเกิดความพิศวง อยากจะฝึกหัดใช้เชือกเป็นรูปต่างๆ ตาม นอกจากจะได้ฝึกสมาธิในการฟังนิทาน การใช้ภาษาแล้วยังได้ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อมือ สายตา และการรู้จักสังเกตอีกด้วย และนอกจากใช้เชือก อาจใช้สิ่งของอื่นๆ ได้ เช่น พัด ไม้เท้า ปากกา เลื่อย เชื้อต แมลงสาป เพื่อจะทำเสียงหรือใช้เป็นตัวแทนที่เขากล่าวถึงในนิทาน

5. การแสดงท่าทางประกอบการเล่านิทาน วิธีการเล่านิทานแบบนี้สิ้นเปลืองน้อยและได้ผลดี การแสดงท่าทางประกอบนี้อาจจะเป็นผู้เล่าแสดงเอง หรือให้เด็กผู้ฟังมีส่วนร่วมด้วยมาแสดงเล็กๆ จะชอบมาก การแสดงถ้าต้องการให้สมจริงสมจังอาจใช้อุปกรณ์หรือเครื่องแต่งกายที่พอจะหาได้โดยไม่ต้องลงทุนสูงมาประกอบ ดังเช่น

5.1 ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์มาตัดสวมเป็นตัวละคร โดยใช้เศษกระดาษมีมาตกแต่งให้สมจริง เช่น ทำเป็นตัวอินเดียนแดง นก ไก่ ฯลฯ

5.2 ใช้ใบไม้ ดอกไม้ กิ่งไม้ ตามเนื้อเรื่อง เช่น นิทานพูดถึงต้นไม้ใหญ่หรือร่ม หรือไม้เท้า ฯลฯ

5.3 ใส่เสื้อผ้าและอุปกรณ์ตามเนื้อเรื่อง (ถ้าสามารถหาได้โดยไม่ต้องลงทุน)

6. การใช้นิ้วมือประดิษฐ์เป็นตัวละคร การเล่านิทานโดยใช้นิ้วมือประดิษฐ์เป็นตัวละครนิ้วมือสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องประกอบการเล่านิทานได้สนุกสนาน ไม่แพ้อุปกรณ์อื่น และประหยัด สามารถใช้ได้ทุกโอกาส ทุกเวลา ทุกสถานที่ และช่วยฝึกความคิดให้เด็กรู้จักสังเกตธรรมชาติและรูปทรงภายนอกของสิ่งต่างๆ ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการใช้นิ้วมือประกอบการเล่านิทานและยังเป็นการช่วยฝึกกล้ามเนื้อนิ้วมือแข็งแรง

7. กระดาษพับเป็นรูปต่างๆ สามารถใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานจะทำให้เด็กเพลิดเพลินในขณะที่ฟังนิทาน และได้สนุกกับการหัดพับเป็นรูปสัตว์ สิ่งของตามเนื้อเรื่องในนิทาน โดยใช้กระดาษสีหรือกระดาษห่อของขวัญที่ไม่ใช้แล้ว

8. การเล่านิทานโดยใช้สิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน วัสดุสิ่งของต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน อาจนำมาดัดแปลงให้เข้ากับเนื้อเรื่องนิทานที่จะเล่า ทำให้ประหยัดไม่ต้องลงทุนใหม่ เช่น ตะกร้า ตุ๊กตา ใบไม้ เสื้อผ้า ฯลฯ

สรุปได้ว่า สื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทานนี้มีมากมายหลายชนิด ผู้เล่านิทานเลือกมาใช้ประกอบการเล่านิทานให้เหมาะสมตาม โอกาสเฉพาะของนิทานในแต่ละเรื่องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาของนิทานเรื่องนั้นๆ ซึ่งการที่ผู้เล่านิทานใช้สื่อประกอบการเล่านิทานมีผลช่วยให้ผู้ฟังหรือเด็กๆ ตื่นเต้น สนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับความสนใจ และสร้างความเข้าใจในเนื้อเรื่องของนิทานให้เห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และข้อสำคัญที่ผู้เล่านิทานควรจะต้องคำนึงก่อนที่จะนำสื่อหรืออุปกรณ์ไปใช้ต้องเตรียมสื่อให้พร้อมและอยู่ในสภาพเรียบร้อยเสมอ มีการฝึกซ้อม เตรียมตัวมาล่วงหน้าทุกครั้ง ไม่ประมาทว่าเป็นเรื่องที่เคยเล่ามาแล้วเป็นอันขาด

1.7 รูปแบบของการเล่านิทาน

การเล่านิทานถ้าจะเล่าโดยการอ่าน หรือเล่าปากเปล่า โดยไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการ จะทำให้ความสนใจของเด็กลดลง ฉะนั้นครูควรมีรูปแบบ รู้วิธีการที่จะช่วยให้บรรยากาศการฟังนิทานน่าสนใจยิ่งขึ้น

กุลรัศมี ภูมิมาศ (2525: 64 อ้างถึงใน นภาพรณี อันทะผลา, 2547: 10) ได้เสนอรูปแบบการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. อ่านจากหนังสือนิทานให้เด็กฟังทั้งเล่ม
2. ใช้ภาพวาดที่มีความต่อเนื่องกัน ประกอบการเล่าให้เด็กฟัง โดยที่ภาพเหล่านั้นจับใส่ไว้ในกล่อง แล้วหมุนทีละภาพ คล้ายๆ ฟิล์มภาพยนตร์

3. เล่านิทานโดยการวาดภาพ ขณะที่เล่าตามเนื้อเรื่อง

สมใจ บุญอรพิภิญโญ (2539: 9-10 อ้างถึงใน จิราพร ปั่นทอง, 2550: 42-43) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า ผู้เล่าจะใช้คำพูดถ่ายทอดเรื่องราวด้วยเสียงธรรมชาติของตนเอง ผู้เล่าบางคนมีความสามารถพิเศษในการทำเสียงเลียนเสียงสัตว์ต่างๆ ช่วยให้นิทานน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2. การเล่านิทานประกอบภาพวาด ในสมัยโบราณมีการเล่านิทานประกอบภาพวาดลงบนพื้นดิน พื้นทราย ฝาผนังของน้ำ แ่น้ำหนัง ต่อมาเริ่มวาดลงกระดาษและผ้า

3. การเล่านิทานประกอบภาพวาด ผู้เล่าจะเตรียมหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบสวยๆ ให้ผู้ฟังได้ชมในขณะที่ฟังนิทาน หนังสือบางเล่มอาจมีเฉพาะภาพแต่ไม่มีตัวอักษร ผู้เล่าต้องเตรียมเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กับภาพ

4. การเล่านิทานประกอบด้วยเส้นเชือก ผู้เล่าจะเตรียมเชือกนำไปปลายทั้ง 2 ข้าง มาผูกติดกันใช้นิ้วมือทั้ง 10 นิ้วทำเป็นเส้นเชือกรูปร่างต่างๆ หรืออาจใช้เส้นเชือกวางเป็นรูปร่างต่างๆ บนกระดาษหรือแผ่นโปร่งใส

5. การเล่านิทานประกอบหุ่นประดิษฐ์ ผู้เล่าจะเตรียมหุ่นให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ขณะเล่านิทานจะนำหุ่นออกมาแสดงประกอบ หุ่นที่ใช้มีลักษณะ เช่น หุ่นมือ หุ่นงูกระดาศ หุ่นกระบอก หุ่นหนังตะลุง หุ่นผ้า หุ่นพองน้ำ หุ่นงูเห่า เป็นต้น

6. การเล่านิทานประกอบหุ่นปะ ผู้เล่าเตรียมกระดาน ผ้าล่ำลือ กระดานแม่เหล็ก หรือเวทีจำลอง และเตรียมตัวละครที่ทำจากกระดาษด้านหลังติดกระดาษทราย สำหรับติดบนกระดาษ ผ้าล่ำลือจะทำให้นิทานสนุกสนานยิ่งขึ้น

7. การเล่านิทานประกอบการพับผ้าเช็ดหน้าหรือการพับกระดาษ ผู้เล่าต้องเตรียมกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขณะเล่านิทานครูจะสาธิตการพับผ้าหรือกระดาษเป็นรูปสัตว์ รูปดอกไม้ สิ่งของต่างๆ เด็กจะสนุกสนานและฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อมือและสายตาไปด้วย

8. การเล่านิทานประกอบการร้องเพลง ผู้เล่าอาจนำนิทานมาเขียนใหม่เป็นบทเพลงและใส่ทำนองกระตุ้นให้เด็กเกิดสนใจในเพลง คนไทยสมัยก่อนมักนำเนื้อหาของนิทานมาขับร้อง ทำให้เกิดความไพเราะในการใช้ภาษา เช่น ตำนานดาวกับลูกไก่

นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 227-228 อ้างถึงใน จิราพร ปั่นทอง, 2550: 43-45) ได้กล่าวถึงวิธีการเล่านิทานดังต่อไปนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่านิทานที่อาศัยเพียงคำพูดและน้ำเสียงของผู้เล่า ไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า นอกจากน้ำเสียงและจังหวะการพูดที่สูงต่ำเร้าใจ ผู้ฟังฟังตามเนื้อเรื่องที่นำเสนอ การเล่านิทานวิธีนี้ต้องใช้ศิลปะการพูดและการเล่าที่จูงใจมาก ส่วนใหญ่มักใช้เป็นการเล่านิทานก่อนนอน เด็กจะฟังแต่น้ำเสียงและเรื่องราวซึ่งเป็นลักษณะของการฟังแบบรับที่จูงใจให้หลับเป็นหลัก การเล่าตามรูปแบบนี้อาจใช้กับการเล่าที่ต้องการจูงใจให้เด็กทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีสมาธิก็ได้ เช่น การเล่านิทานขณะที่ให้เด็กฝึกคิดเลข หรือทำสิ่งที่เด็กเบื่อหน่ายเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินไปทำไป เป็นต้น การเล่านิทานปากเปล่านั้นให้เด็กเล่าเอง ผู้ใหญ่เล่าบ้าง หรือช่วยกันเล่า การเล่านิทานปากเปล่าไม่ควรเล่านิทานนานเกิน 15 นาที เด็กจะไม่สนุกนักถ้าต้องนั่งฟังนานๆ นอนฟังจะดีกว่าเพราะถ้าเบื่อก็สามารถหลับได้เลย

2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้เป็นการเล่าที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่าปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามท่าทางของผู้เล่า และสนุกมากขึ้นเพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่า ท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็กได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกาย หรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ประกอบการเล่านิทานมีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพถ่าย การมีภาพสวยๆ มาประกอบการเล่านิทานจะดึงดูดใจเด็กและสร้างสรรค์จินตนาการอันบรรเจิดให้กับเด็กมาก โดยเฉพาะภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวไปแต่ละลำดับภาพจะดึงดูดใจทำให้เด็กติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพนั้นผู้เล่ากระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น และร่วมสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แอบบันทีกเสียงต่างๆ สามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นเร้าให้เกิดความตื่นเต้น อยากรติดตาม การนำเสียงมาประกอบการเล่านิทานจะมีลักษณะเช่นเดียวกับละครวิทยุที่ใช้เสียงประกอบเพื่อให้เกิดการฟังที่มีจินตนาการและอรรถรส นอกจากเสียงเพลง เสียงดนตรีในการเล่านิทานเราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่งผู้เล่าอาจชักชวนให้เด็กที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่ง ฉีกฉีก ปู๊นๆ ประกอบการเล่า ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกไปอีกแบบหนึ่ง

5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่ หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากากตัวแสดงในนิทาน หุ่นมือ หุ่นชัก หุ่นเชิด ตุ๊กตา เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อประกอบการเล่านิทานที่สำคัญ อุปกรณ์สามารถทำให้เด็กสนุกและตื่นตาไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี สร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

6. การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ บางครั้งนิทานไม่จำเป็นต้องอาศัยภาพนิ่ง การสร้างบรรยากาศที่น่าสนใจให้กับเด็กเพื่อให้เด็กติดตามและคิดคือ การเล่านิทานประกอบภาพวาด ผู้เล่าต้องสามารถวาดภาพได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องสวยแต่ต้องสื่อได้เข้าใจ มีจินตนาการเล่าจะเป็นการเล่าไปวาดไป สนทนาไป เด็กจะสนุกมาก และจินตนาการตามมือของผู้เล่า เช่น นกตัวหนึ่ง ผู้เล่าวาดภาพนกเกาะบนต้นไม้ ผู้เล่าวาดภาพต้นไม้ขณะวาดก็สนทนากับเด็กว่าจะวาดต้นอะไร ทำไมต้องวาดต้นไม้ นั่นเพราะอะไร ข้อมูลสนทนาที่ให้นี้คือองค์ความรู้ที่เด็กจะได้รับไปพร้อมกันด้วย

7. การเล่านิทานไม่จบเรื่อง เป็นการเล่านิทานที่เจตนาให้เด็กคิดแล้วผูกเรื่องต่อ โยงมาเล่าต่อจากครู ซึ่งนอกจากพัฒนาภาษา ยังพัฒนาความคิดให้กับเด็กเช่นกันกับการเล่าต่อเรื่องราว อาจเล่าต่อจากครู ครูเล่าต่อจากเด็กหรือเพื่อนๆ เล่าต่อกัน

สรุปได้ว่า รูปแบบการเล่านิทานนั้นมีมากมาย เช่น การเล่านิทานปากเปล่า การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ การเล่านิทานวาดไปเล่าไป ฯลฯ จึงขึ้นอยู่กับผู้เล่าเป็นสำคัญว่าจะนำรูปแบบใดมาเล่าให้เด็กฟัง โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาในนิทาน สถานการณ์ใน

ขณะนั้นความพร้อม รวมทั้งสอดคล้องกับบุคลิกของผู้เล่าเองด้วย เพื่อจะช่วยให้เด็กสนใจ เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

1.8 เทคนิคในการเล่านิทาน

การเล่านิทานให้น่าสนใจต้องอาศัยเทคนิคการเล่าอย่างหลากหลาย ตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้ ดังนี้

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 103-104) ได้กล่าวถึงวิธีการเล่านิทาน ไว้ว่า ผู้เล่านิทานที่มีความสามารถเล่าได้เก่งจะทำให้นิทานเรื่องที่น่ามาเล่านี้มีชีวิตชีวาสนุกสนานเป็นที่หลงใหลติดอกติดใจของเด็กๆ ได้ ซึ่งการที่จะทำได้เช่นนั้นก็มียุทธวิธีดังต่อไปนี้

1. ผู้เล่าควรเล่าตามลำดับเหตุการณ์ ไม่กระโดดข้ามไปมาเพราะผู้ฟังจะสับสน ควรเริ่มต้นเรียงลำดับจากบทนำหรือคำนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป

1.1 บทนำ (Introduction) เป็นการเกริ่นปูพื้นให้เด็กทราบก่อนว่าจะพูดเรื่องอะไร เป็นวิธีการรวบรวมสมาธิของผู้ฟังนิทานให้มีจุดสนใจรวมอยู่ที่ผู้เล่านิทานและกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากฟัง

1.1.1 ควรบอกให้เด็กทราบว่าเรื่องที่เล่าเป็นเรื่องประเภทอะไร เช่น เป็นเรื่องการผจญภัยของสัตว์ผู้น่ารัก เป็นเรื่องความรักความเสียสละของแม่ เป็นต้น

1.1.2 ควรบอกให้เด็กทราบว่าตัวละครอะไรบ้าง เขาจะรู้สึกเกิดความสัมพันธ์ส่วนตัวกับตัวละครล่วงหน้า และทำให้อยากฟังต่อ

1.1.3 ควรแนะนำ อธิบาย หรือใช้ภาพประกอบเกี่ยวกับตัวละคร หรือคำศัพท์ที่เด็กไม่รู้จัก จำเป็นที่ผู้เล่าจะต้องขจัดข้อสงสัยของผู้ฟังก่อนเริ่มต้นเล่า มิฉะนั้นผู้ฟังจะงงไม่รู้เรื่อง หรือขณะที่เล่าอยู่อาจจะถูกผู้ฟังซักถามขัดจังหวะทำให้การเล่าเรื่องไม่ต่อเนื่อง

1.1.4 ปัญหาและความขัดแย้งในเรื่องอาจจะเป็นผลที่ทำให้เด็กผู้ฟังกลายเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในนิทานนั้นจะทำให้เด็กสนใจ ใจจดใจจ่ออยู่กับการฟังผู้เล่าเล่านิทาน

1.1.5 ผู้เล่าต้องใช้วิจารณญาณการตัดส่วนที่ไม่เหมาะสมออกไปและหาสิ่งที่น่าสนใจนำมาใช้กล่าวเป็นบทนำ

อย่างไรก็ตามท่าทีของผู้เล่าอาจช่วยสร้างอารมณ์ให้เกิดขึ้นแก่เด็กได้ เด็กจะเกิดความรู้สึกคล้อยตามผู้เล่า ถ้าผู้เล่ามีท่าทีที่แนบเนียน และคำพูดที่เหมาะสม

1.2 เนื้อเรื่อง ผู้เล่าจะต้องอ่านเนื้อเรื่องให้แตก ให้เข้าใจ ความสัมพันธ์ของกลุ่มความคิด และจะเห็นสถานการณ์หรือเหตุการณ์สำคัญของเรื่องคือ จุดสุดยอดของเรื่อง (Climax) เค้นชัดขึ้น เหตุการณ์สำคัญแต่ละตอนมีวัตถุประสงค์ และอาจมีตัวละครเพิ่มขึ้นทำให้เหตุการณ์เข้มข้นขึ้น หรือทำให้สถานการณ์ที่เครียดคลี่คลายลง เมื่อทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องจนกำหนดได้แล้วว่าจุดสุด

ยอดของเรื่องอยู่ตอนใด ผู้เล่าต้องไม่ลืม เมื่อเล่าไปก็ควรทำให้สถานการณ์สำคัญดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกตื่นเต้น รู้สึกว่าเหตุการณ์ตั้งเครียดจนถึงจุดที่น่าตื่นเต้นที่สุดของเรื่อง

1.3 บทสรุป (Conclusion) จะต้องสั้นกะทัดรัด เพราะผู้ฟังผ่านความรู้สึกตื่นเต้นถึงจุดสุดยอดแล้ว ถ้ายืดเรื่องให้ยาวต่อไปอีกก็ไม่มีประโยชน์จะทำให้ผู้ฟังไม่สนใจทั้งนิทานและผู้เล่านิทาน อย่างไรก็ตามก็ควรแทรกข้อคิดปลูกฝังนิสัย คุณธรรม จริยธรรมและทัศนคติ โดยไม่ให้เด็กรู้สึกว่าถูกสอน เช่น ชักถามเกี่ยวกับตัวละครที่เด็กชอบและไม่ชอบ

นอกจากนี้ ไพพรรณ อินทนิล (2534: 106-108) ยังเสนอแนะศิลปะการเล่าเรื่องให้สนุกไว้ด้วยดังนี้

1. มีชีวิตชีวา ท่าทางผู้เล่าควรสดชื่น แจ่มใส และกระฉับกระเฉง
2. ใจดี ไม่ดุ มีอารมณ์ขัน ภาพของนิทานย่อมอยู่กับคนใจดี รักเด็ก ไม่ใช่คนขี้ หงุดหงิด ขี้โมโห
3. คล่องแคล่ว ผู้เล่าควรจำเรื่องได้ เล่าได้เป็นอัตโนมัติ
4. ผู้ฟังนิทานควรมีส่วนร่วมได้ทำกิจกรรมในช่วงนิทานไปด้วย ไม่ใช่นั่งฟังเฉยๆ
5. ผู้เล่าหมั่นศึกษาวิธีการใหม่ๆ ในการเล่านิทานเสมอ เพื่อนำมาใช้หรือปรับปรุงการเล่านิทานให้สนุกสนานยิ่งขึ้น
6. นิทานที่เล่าควรเป็นนิทานที่ผู้ฟังมีภูมิหลังจึงจะฟังรู้เรื่อง เข้าใจ
7. ผู้เล่านิทานควรมีความสามารถเลียนเสียงต่างๆ ได้ เช่น เสียงสัตว์ เสียงม้าวิ่ง หรือทำท่าทางหน้าตาประกอบการเล่าได้
8. มีอุปกรณ์ที่น่าสนใจประกอบการเล่า เช่น ถ้าเป็นภาพก็ควรจะเป็นภาพใหม่ สีสวย เห็นชัดเจน
9. ผู้เล่าเลือกวิธีการเล่าได้เหมาะสมกับเรื่อง
10. น้ำเสียงของผู้เล่า ไม่เป็นอุปสรรคกับผู้ฟัง เช่น เสียงสูง แลลมแปร้นหรือเสียงต่ำอยู่ในลำคอจนต้องเงี้ยวฟัง หรือพูดเร็วเร็วจนฟังไม่ทัน หรือพูดหน่อติดภาษาถิ่น
11. ไม่นำปมด้อยของเด็กมาล้อเลียนถึงแม้ผู้ฟังทุกคนจะสนุกสนาน ยกเว้นผู้ถูกล้ออยู่เพียงคนเดียว
12. ไม่พูดวลีหรือประโยคติดปาก เพราะจะทำให้ผู้ฟังนิทานหันเหความสนใจจากนิทานไปคอยนับวลีหรือประโยคติดปากของผู้เล่า ทำให้นิทานที่เล่าไม่สนุก แต่ผู้ฟังนิทานอาจจะสนุกที่ได้ล้อเลียนผู้เล่า

13. ถ้าผู้ฟังมีท่าทางเบื่อหน่ายไม่สนใจฟังนิทาน ควรปรับเปลี่ยนเรื่องโดยเร็ว แต่ก่อนจะสรุปเรื่องอาจจะปรับปรุงวิธีเล่าโดยวิธีแสดงท่าทาง มีเพลงที่เข้ากับเรื่องมาให้ร้อง หรือปรับปรุงลีลา น้ำเสียงบุคคลิกท่าทางการเล่า หรือให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม เช่น แสดงท่าทางประกอบ เป็นต้น

เกริก ชื่นพันธ์ (2539: 68) ได้กล่าวถึงวิธีการเล่านิทาน ซึ่งผู้เล่านิทานจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงสิ่งดังต่อไปนี้

1. การเลือกเรื่องที่จะใช้เล่า
2. การตัดแปลงเนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง
3. การเตรียมตัวและจัดเตรียมสื่อเล่านิทานของผู้เล่า
4. การลงมือเล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องเล่าให้ราบรื่น โดยตลอด ด้วยรูปแบบและเทคนิค

เฉพาะของผู้เล่าเอง

5. สถานที่และเวลาที่ใช้เล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องพิจารณาเพื่อความเหมาะสม
6. การติดตามผลการเล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องสังเกตความพึงพอใจของผู้ฟังด้วยว่าผู้ฟังให้

ความสนใจมากน้อยเพียงใด

บุษบา เรืองรอง อ้างถึงใน [http:// arc.nstru.ac.th](http://arc.nstru.ac.th) ได้กล่าวถึงเทคนิคการเล่านิทาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ผู้เล่าควรได้ศึกษาและฝึกฝนให้เกิดทักษะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามจุดหมายนั้นๆ ดังสูตร 10 ร (ล) คือ

1. รัก ความรักที่จะเล่าให้ผู้เล่ามีความสุข ความพึงพอใจในการดำเนินการเล่านิทาน ตั้งแต่เริ่มจนจบ การเล่าจึงจะออกรส

2. เรียน ผู้เล่าควรได้เรียนวิธีการเล่านิทานในรูปแบบต่างๆ และฝึกฝนให้เกิดทักษะชำนาญในการเล่า การเล่าจึงจะประสบความสำเร็จ

วิธีเล่านิทานแบ่งได้กว้างๆ 2 วิธี คือ

- 2.1 เล่าปากเปล่า
- 2.2 เล่าประกอบการใช้สื่อ

3. รู้ ได้แก่

3.1 รู้จักตนเอง เช่น มีทักษะชำนาญในการเล่าด้วยวิธีการใดดีที่สุด มั่นใจมากที่สุด และขณะที่เล่าอารมณ์ร่าเริง สนุกสนานดีหรือไม่ สุขภาพทางกายสมบูรณ์เพียงใด เช่น ไม่เป็นหวัด เสียง แหบบแห้ง เป็นต้น

3.2 รู้จักเด็ก เด็กแต่ละวัยมีความพอใจในการรับฟังเรื่องราวของนิทานแตกต่างกันออกไป เช่น เด็กวัย 2-4 ปี ชอบนิทานชีวิตประจำวัน เรื่องใกล้ๆ ตัวเขา เช่น เรื่องแมวเหมียวหาลูกหมา แม่ก๊วกไก่อใจดี เป็นต้น เด็กวัย 4-8 ปี ชอบนิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ เรื่องที่เกินความเป็นจริง เช่น

อาละดินกับตะเกียงวิเศษ ฟีน็อกซีไอ เป็นต้น เด็กอายุ 9-14 ปี ชอบนิทานเกี่ยวกับความกล้าหาญ ความลึกลับ ผจญภัย เช่น เมืองแม่มด สมบัติของกุงนุ เป็นต้น

3.3 รู้จักแหล่งนิทาน จะช่วยให้ผู้เล่าสามารถเอานิทานมาเล่าได้ตามความต้องการแหล่งนิทานต่างๆ ได้แก่ นิทานที่ผู้อื่นเคยเล่าให้เราฟัง นิทานที่เราคิดและแต่งขึ้นมาเอง นิทานที่ดัดแปลงมาจากเรื่องเก่าๆ นิทานที่ผู้อื่นแต่งไว้แล้ว และเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเราเองก็เป็นนิทานได้ เป็นต้น

3.4 รู้จักประเภทของนิทาน นิทานแบ่งเป็นประเภทต่างๆ มากมาย โดยอาศัยวิธีการกำหนดแตกต่างกันออกไป ในที่นี้เสนอแนะตามรูปแบบของนิทาน ได้แก่ นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น นิทานเทพนิทาน นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานตลก

3.5 รู้จักช่วงเวลาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เด็กต่างวัยกันจะมีความสนใจและสมาธิในการรับฟังต่างกัน เด็กก่อนวัยเรียนจะสนใจฟังประมาณ 10-20 นาที เด็กประถมศึกษาจะสนใจฟังนานขึ้นราวประมาณครึ่งชั่วโมงขึ้นไป

4. เลือก ควรเลือกนิทานให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เด็กๆ จะชอบลักษณะนิทานดังนี้

4.1 เรื่องที่มีความสนุกสนาน

4.2 ตื่นร้ายปลายดี

4.3 มีความสุข จบด้วยความสุข

4.4 เรื่องสั้นๆ

4.5 ตัวละครไม่มาก และชื่อละครจำได้ง่าย

4.6 เรื่องที่มีศีลธรรม ยุติธรรม ต่อการดำเนินชีวิต เช่น ผู้ร้ายจะได้รับการลงโทษ

คนดีจะได้รับผลตอบแทนที่ดี ได้รับการยกย่อง

5. ลอง การทดลองเล่าจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับครู จัดว่าเป็นเทคนิคที่มีความสำคัญ การทดลองเล่าปฏิบัติ ดังนี้

5.1 อ่านนิทานให้จบเรื่อง ทำความเข้าใจคำศัพท์ ลำดับเรื่องราว

5.2 ฝึกท่าทางของตัวละคร เช่น ท่านกบิน ทำกลานของเต่า

6. เริ่ม การเริ่มที่ดีจะทำให้การเล่าสำเร็จไปครึ่งทาง การเริ่มเล่านิทานมีจุดประสงค์เพื่อเร้าความสนใจของเด็ก การเริ่มเล่ามีเทคนิคหลายวิธี เช่น ถามชื่อตัวละครในเรื่อง ใช้ปริศนาคำทาย ให้ดูภาพตัวละครในเรื่อง สนทนาถึงลักษณะตัวละคร เป็นต้น

7. เล่า ครูต้องเล่าด้วยความเต็มใจ จะทำให้การเล่าสนุก และดำเนินการเล่าไปตามวิธีการเล่าที่ผู้เล่าเลือกไว้แล้ว ขณะที่เล่าให้เด็กนั่งสบายๆ ผู้เล่ามองเด็กทุกคนขณะเล่า แต่อย่าให้สายตาจับ

อยู่ที่เด็กคนใดคนหนึ่งนานเกินไป ลำดับเรื่องราวที่เล่าให้เด็กเข้าใจง่ายๆ หากเนื้อเรื่องในนิทานผู้เล่าฟังหลีกเลี่ยงการนำตัวละครไปเปรียบเทียบกับนักเรียนในชั้นที่มีลักษณะเช่นนั้นจะทำให้นักเรียนหมดความสุขไปทันที

8. รวม นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมตามความเหมาะสมของแต่ละขั้นตอนคือ ชั้นเริ่มเล่า ชั้นขณะเล่า และชั้นจบการเล่านิทาน เช่น ขณะเล่า สมมติให้เด็กเป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่งของเรื่อง แสดงท่าทางประกอบ หรือในชั้นจบจะต้องให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกและเสียดาย อยากมีโอกาสดังนี้อีก ผู้เล่าจะใช้วิธีการจบได้ เช่น ให้นักเรียน (ผู้ฟัง) แสดงท่าทางของตัวละครในเรื่อง ให้นักเรียนตั้งชื่อ ให้เล่าเรื่องต่อจากครู (ผู้เล่า) ตามความคิดของนักเรียน เป็นต้น

9. รอบคอบ ผู้เล่าจะต้องจัดเตรียมตัว เตรียมสถานที่เล่า เตรียมอุปกรณ์ประกอบการเล่า นิทานที่ช่วยให้นิทานนั้นมีชีวิตชีวา เช่น ภาพวาด แผ่นภาพ หุ่น ท่าทางประกอบการเล่า เป็นต้น

10. รูป ในที่นี้มุ่งหมายเฉพาะสิ่งประกอบการเล่านิทานที่ช่วยให้นิทานนั้นมีชีวิตชีวา เช่น ภาพวาด แผ่นภาพ หุ่น ท่าทางประกอบการเล่า เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเล่านิทานที่ดีจึงเป็นกิจกรรมการสอนที่ได้รับความสนใจจากกลุ่มคนหลายฝ่ายทั้งพ่อ แม่ ครู และผู้ใหญ่ที่ใช้นิทานเพื่อสร้างความสุข สร้างความรักและความผูกพันกับเด็กตลอดจนนำนิทานเป็นสื่อเพื่ออบรมบ่มเพาะอุปนิสัยของเด็กได้เป็นอย่างดี แต่การจะให้ได้ตามความประสงค์ดังกล่าวนี้ ผู้เล่าจำเป็นต้องมีวิธีการและเทคนิคการเล่านิทานให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานและได้รับแก่นที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องได้ ทั้งนี้เพราะการเล่านิทานมีทั้งแบบเล่าปากเปล่าและเล่าประกอบสื่อ ผู้เล่าจึงต้องเตรียมตัวอย่างรอบคอบและมีสื่อประกอบการเล่าที่ดีในกรณีต้องมีสื่อประกอบ ที่กล่าวมานี้จัดได้ว่าเป็นสูตรสำเร็จของเทคนิคการเล่านิทานสำหรับผู้เล่านิทาน

1.9 คุณสมบัติของผู้เล่านิทาน

การเล่านิทานที่ดี ผู้เล่าควรมีคุณสมบัติในการเล่านิทาน ดังนี้
 เกริก ยูนพันธ์ (2539: 36) ได้กล่าวถึงผู้ที่จะมีคุณภาพจะต้องฝึกฝนและปฏิบัติตนดังนี้

1. ผู้เล่านิทานจะต้องมีน้ำเสียงที่ดี
2. ผู้เล่านิทานจะต้องเลือกใช้ภาษาและคำพูดที่เหมาะสม และการออกเสียงต้องชัดเจน
3. ผู้เล่านิทานจะต้องแสดงออกด้วยความสง่าและเป็นกันเอง
4. ผู้เล่านิทานจะต้องมีความจำดี
5. ผู้เล่านิทานจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
6. ผู้เล่านิทานจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมในการเล่า

7. ผู้เล่านิทานจะต้องมีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับผู้ฟัง
8. ผู้เล่านิทานจะต้องเป็นนักอ่านหนังสือหลากหลาย
9. ผู้เล่านิทานจะต้องมีอารมณ์ขันและเป็นกันเองกับผู้ฟัง
10. ผู้เล่านิทานจะต้องสุภาพอ่อนน้อม
11. ผู้เล่านิทานจะต้องสร้างสถานการณ์ขณะเล่าให้เร้าความสนใจและชวนติดตามอย่าง

ต่อเนื่อง

12. ผู้เล่านิทานจะต้องมีความรู้และเข้าใจในจิตวิทยาและการพัฒนาการของเด็ก
13. ผู้เล่านิทานจะต้องเป็นนักฟังที่ดีในการฟังเรื่องราวอื่นๆ อย่างมีสมาธิ
14. ผู้เล่านิทานที่ใช้สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเล่าจะต้องจัดเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อให้พร้อมเพื่อจะได้เล่าเรื่องได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่น

15. ผู้เล่านิทานจะต้องตั้งใจและมีสมาธิในการเล่านิทานให้บรรลุตามที่ตั้งใจเอาไว้
สรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้เล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องเน้นทั้งด้านการใช้น้ำเสียง ท่าทางการเล่า มีไหวพริบในการเล่านิทาน มีอารมณ์ขัน ตลอดจนมีจิตวิทยาในการสร้างสถานการณ์ มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่าจะทำให้การเล่านิทานประสบผลสำเร็จมากมากยิ่งขึ้น

1.10 ประโยชน์ของการเล่านิทาน

การเล่านิทานมีประโยชน์หลากหลาย โดยเฉพาะเด็กๆ จะชอบการเล่านิทานมาก ซึ่งมีผู้ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานไว้หลายท่าน ดังนี้

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 48-49) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานไว้ดังต่อไปนี้

1. นิทานเป็นสื่อเชื่อมโยงความรักใคร่ ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูก ครูกับศิษย์ บรรณารักษ์กับเด็กๆ ที่มาใช้ห้องสมุด ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
2. สนองตอบต่อความต้องการของเด็กๆ ที่อยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ประสบการณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งก็ได้มาจากการฟังนิทาน
3. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจมริยาบถของตนเอง
4. เป็นการสร้างสรรค์ในด้านภาษาให้แก่เด็ก ทำให้เด็กใช้ภาษาได้ถูกต้อง รู้จักคำศัพท์ต่างๆ ถ้าผู้เล่านิทานระมัดระวัง รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำ จะทำให้เด็กเกิดสุนทรีย์ในภาษา เพราะมีแบบอย่างที่ดี การออกเสียงตัว ร, ล, ตัวควบกล้ำ ได้ถูกต้อง
5. ให้ความบันเทิงใจกับเด็กๆ ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กๆ ร่าเริงแจ่มใสสมวัย

6. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ นิทานก่อให้เกิดจินตนาการ เด็กอาจจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งนิทานขึ้นเอง หรือวาดรูปตามจินตนาการจากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้เด็กๆ คิดว่าเขามีโลกส่วนตัวที่เขาจะคิดจะสร้างสรรค์อะไรก็ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองตามมา

7. เพิ่มพูนความรู้เล็กๆ น้อยๆ ให้กับเด็ก เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิศาสตร์ของประเทศต่างๆ ฯลฯ ทำให้เด็กสามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออกและสนองตอบเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง

8. ผู้เล่ามีโอกาสที่จะแทรกคำสั่งสอนไปในนิทานเท่าที่เด็กจะรับไว้ได้ เช่น ปลูกฝังคุณธรรมด้านต่างๆ สอนให้รักเมตตาต่อสัตว์ ไม่พูดเท็จ มีความซื่อสัตย์ มีใจโอบอ้อมอารี ไม่อิจฉาริษยากัน ฯลฯ เป็นการกล่อมเกลานิสาสัยเด็กให้น่ารัก อ่อนโยน ไม่เอาเปรียบ เป็นที่รักของทุกคน

สรรัช ศรีสุข (2530: 26 อ้างถึงใน จิราพร ปั่นทอง, 2550: 36) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี เราสามารถนำเอาวิธีการเล่านิทานมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้หลายๆ ประการ ดังนี้

1. เป็นการลดความตึงเครียดที่ขจัดความเบื่อหน่ายของนักเรียนในขณะที่เรียน
2. เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน หรือเตรียมความพร้อมเด็ก
3. เป็นการเปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อผิดๆ บางประการ
4. ใช้สอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น
5. ใช้สอนวิชาเรียงความ เช่น ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่ตนเองชอบ เป็นต้น
6. ใช้สอนหรือฝึกทักษะทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เป็นต้น
7. เป็นการฝึกทักษะทางการอ่าน ช่วยให้เกิดรักการอ่าน เป็นต้น
8. ฝึกให้เด็กมีความกล้าที่จะแสดงออก เช่น การแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวที่

กำหนดไว้

9. เป็นการสร้างความสนิทสนมและความเข้าใจในตัวละครให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

10. ช่วยพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ

เกริก ชูพันธ์ (2539: 55-56) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานไว้ 10 ข้อ ดังนี้

1. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมกันและใกล้ชิด เป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กหรือผู้ฟัง จะเกิดความรู้สึกร่วมขณะฟัง ทำให้เขาเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลาย

และสดชื่นแจ่มใส

4. เป็นการสร้างสรรค์ในด้านภาษาให้แก่เด็ก ทำให้เด็กใช้ภาษาได้ถูกต้อง รู้จักคำศัพท์ต่างๆ ถ้าผู้เล่านิทานระมัดระวัง รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำ จะทำให้เด็กเกิดสุนทรียะในภาษา เพราะมีแบบอย่างที่ดี การออกเสียงตัว ร, ล, ตัวควบกล้ำได้ถูกต้อง

5. ให้ความบันเทิงใจกับเด็กๆ ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้เด็กๆ ร่าเริงแจ่มใสสมวัย

6. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ นิทานก่อให้เกิดจินตนาการ เด็กอาจจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งนิทานขึ้นเอง หรือวาดรูปตามจินตนาการจากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้เด็กๆ คิดว่าเขามีโลกส่วนตัวที่เขาจะคิดจะสร้างสรรค์อะไรก็ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองตามมา

7. เพิ่มพูนความรู้เล็กๆ น้อยๆ ให้กับเด็ก เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิศาสตร์ของประเทศต่างๆ ฯลฯ ทำให้เด็กสามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออกและสนองตอบเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง

8. ผู้เล่ามีโอกาสที่จะแทรกคำสั่งสอนไปในนิทานเท่าที่เด็กจะรับไว้ได้ เช่น ปกป้องคุณธรรมด้านต่างๆ สอนให้รักเมตตาต่อสัตว์ ไม่พูดเท็จ มีความซื่อสัตย์ มีใจโอบอ้อมอารี ไม่อิจฉาริษยากัน ฯลฯ เป็นการกล่อมเกลานิสาเด็กให้น่ารัก อ่อนโยน ไม่เอาเปรียบ เป็นที่รักของทุกคน

สรุปได้ว่า การเล่านิทานมีประโยชน์ต่อนักเรียนทั้งทางด้าน ความรู้ อารมณ์ และข้อคิดคติเตือนใจ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินในการฟัง รวมทั้งมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวให้มีความรักใคร่และใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำกลอน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำกลอน มีดังนี้

2.1 ความหมายของคำกลอน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หน้า 77 ให้ความหมายว่า คำกลอน หมายถึง คำประพันธ์ ซึ่งแต่เดิมเรียกคำเรียงที่สัมผัสทั่วไป จะเป็น โคลง ฉันท์ กาพย์ หรือร่าย ก็ตาม กลอนที่เป็นลำนำไปร้อง คือ กลอนบทละคร กลอนสัทวา กลอนเสภา บทดอกสร้อย หรือ กลอนสุภาพ บางครั้งเรียกว่า กลอนตลาด เป็นต้น

ประยงค์ อนันทวงศ์ (2537: 1) ให้ความหมายของคำกลอนดังนี้ กลอน คือ คำประพันธ์ ร้อยกรองประเภทหนึ่ง ที่ไม่มีระเบียบข้อบังคับจำกัฉวรรณยุกต์เหมือนโคลง และไม่จำกัดครุ ลหุ เหมือนฉันท์

สรุปว่า คำกลอน หมายถึง คำประพันธ์ประเภทหนึ่งที่มีการเรียงร้อยคำอย่างสละสลวย มีคำสัมผัสที่ไพเราะ แต่ไม่มีระเบียบข้อบังคับวรรณยุกต์เหมือนโคลง และไม่จำกัดครุ ลหุเหมือนฉันท แต่มีสัมผัสตามฉันทลักษณ์ของกลอนทั่วไป

2.2 ประเภทของคำกลอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา (2545: 32) ได้กล่าวถึงประเภทของคำกลอนหรือบทร้อยกรองของไทยว่ามี 5 ประเภท คือ

1. โคลง เช่น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ฯลฯ
2. ฉันท เช่น วสันตฉันทฉันท อินทรวชิรฉันท ฯลฯ
3. กาพย์ เช่น กาพย์ยาน 11 กาพย์ฉับ 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 ฯลฯ
4. กลอน เช่น กลอนสี่ กลอนหก กลอนแปด กลอนคอกสร้อย กลอนสักวา ฯลฯ
5. ร่าย เช่น ร่ายสุภาพ ร่ายคั่น

2.3 ลักษณะของคำกลอน

นายคำรา เมืองใต้ (2509: 145) เล่าเรื่องพระอภัยมณีคำกลอนเกี่ยวกับลักษณะของคำกลอนที่สุนทรภู่แต่งว่ามีหลายเรื่องด้วยกัน เช่น คำกลอนเรื่องโคบุตร คำกลอนเรื่องพระอภัยมณี คำกลอนเรื่องลักษณะวงศ์ และคำกลอนเรื่องสิงหไตรภพ

นายคำรา เมืองใต้ (2509: 149) ได้อธิบายลักษณะคำกลอนเรื่องพระอภัยมณีว่า เป็นนิทานคำกลอนที่ยาวที่สุดของสุนทรภู่ มีความยาว 94 เล่มสมุดไทย นับเป็นตอนๆ ได้ถึง 64 ตอน เนื้อหาจะคล้ายเรื่องจักรๆ วงศ์ๆ

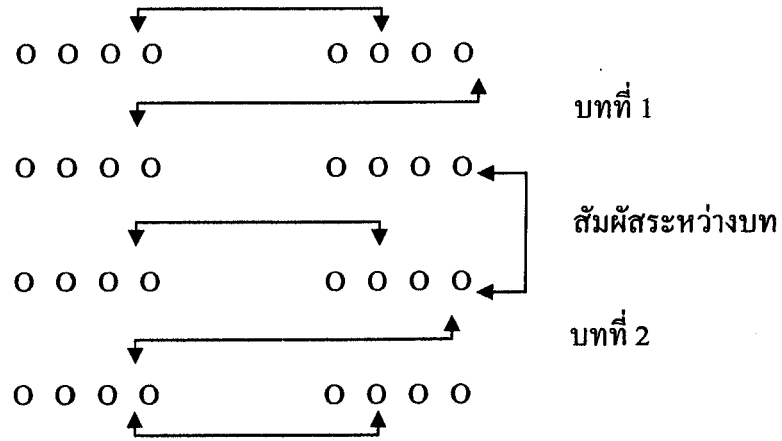
นายคำรา เมืองใต้ (2509: 177) ได้อธิบายลักษณะคำกลอนเรื่องลักษณะวงศ์ว่า เป็นนิทานคำกลอนที่มีความยาว 38 เล่มสมุดไทย เป็นสำนวนสุนทรภู่ 9 เล่ม นอกนั้นเป็นส่วนของผู้อื่น ซึ่งแต่งเป็นกลอนสุภาพ 7 เล่มสมุดไทย แล้วแต่งเป็นบทละครต่อไปอีก 23 เล่มสมุดไทย

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา (2545: 71) ได้กล่าวถึงลักษณะของคำกลอนหรือบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ ดังนี้

ลักษณะบังคับของกลอนสี่

- กลอนสี่หนึ่งบทมี 2 บาท บาทที่ 1 มี 2 วรรค คือ วรรคที่ 1 และวรรคที่ 2
- กลอนสี่มีวรรคละ 4 คำ 4 วรรค เป็น 1 บท
- กลอนสี่มีชื่อเรียกแต่ละวรรค ดังนี้ วรรคที่ 1 เรียกว่า วรรคสดับ วรรคที่ 2 เรียกว่า วรรครับ วรรคที่ 3 เรียกว่า วรรครอง และวรรคที่ 4 เรียกว่า วรรคส่ง
- การเขียนกลอนสี่ต้องเขียนอย่างน้อย 4 วรรค หรือ 1 บท
- ถ้าเขียนความยาวเกิน 1 บท ต้องมีสัมผัสระหว่างบท

- ฉันทลักษณ์บังคับเป็นแบบกลอนสุภาพ มีแผนผัง ดังนี้

ลักษณะสัมผัส

- คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 4

2.4 การดำเนินเรื่องในบทกลอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา (2545: 130) ได้กล่าวถึงการดำเนินเรื่องในบทกลอนไว้ ดังนี้

การดำเนินเรื่องในการเขียนกลอนนั้น ถือเป็นตอนสำคัญเช่นเดียวกัน การเดินเรื่องจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับเนื้อหาและลีลาของบทกลอนนั้นๆ เพื่อให้เข้ากับบุคลิกและอารมณ์ของกลอน แต่สิ่งที่ต้องการคำนึงถึงก็คือ จะต้องให้เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องตามลำดับ ไม่วกวนสับสน ซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

1. วางโครงเรื่อง คือวางแนวคิดไว้ในใจ มีการร่าง หรือย่อเรื่องคร่าวๆ ไว้ว่าจะเริ่มต้นเรื่อง ดำเนินเรื่อง และจบเรื่องลงอย่างไร
2. วางชื่อเรื่อง คือ ตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาของบทกลอน
3. วางตอนขึ้นต้น กำหนดให้ได้ว่าจะวางตอนขึ้นต้นอย่างไร จึงจะทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจอยากอ่านกลอนบทนั้นจนจบ
4. วางตอนจบ กำหนดจุดมุ่งหมายว่า จะจบลงตรงไหน อย่างไร เพื่อให้เป็นที่ซาบซึ้งและกินใจผู้อ่าน

ประยงค์ อนันตวงศ์ (2537: 76) กล่าวถึง การดำเนินเรื่องในบทกลอนว่า การดำเนินเรื่องในการเขียนบทกลอนพอจะแยกแยะได้ ดังนี้

1. วางโครงเรื่อง คือ วางความคิดไว้ในใจ หรือไม่ก็ร่างหรือย่อเรื่องคร่าวๆ ว่าควรจะขึ้นต้น ดำเนินเรื่อง และจบลงอย่างไร
2. วางชื่อเรื่อง คือ การตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง หรือตั้งให้น่าสนใจ
3. วางตอนจบ คือ จะให้จบลงตรงไหน อย่างไร เวลาเขียนให้ชักยักตอนที่ต้องการชมวดจบเอาไว้ โดยจะอารมณ์บทหรือจะขึ้นด้วยข้อความกว้างๆ ก่อนแล้วค่อยๆ ตีวงแคบๆ เข้ามาหาเป้าหมายที่วางไว้
4. วางตอนขึ้นต้น คือ มีจุดมุ่งหมายในการเขียนกลอนว่าจะเขียนอย่างไร ให้เขียนตามจุดมุ่งหมาย ไม่ใช่เขียนปะติดปะต่อเพื่อให้จบเรื่อง แต่ไม่มีจุดมุ่งหมายของเรื่อง

สรุปการดำเนินเรื่องในบทกลอน มี 4 ประการ คือ การวางโครงเรื่อง การวางชื่อเรื่อง การวางตอนขึ้นต้น และวางตอนจบ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่นักแต่งกลอนควรให้ความสำคัญทั้ง 4 ประการ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิต

3.1 ความหมายของสุภาษิต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หน้า 1206 ให้ความหมายว่า สุภาษิต หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายเป็นคติสอนใจ เช่น รักยาวให้บัน รักสั้นให้ต่อ น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ

บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2540: 1) ได้ให้ความหมายของสุภาษิตว่า คือ ถ้อยคำหรือคำกล่าวที่มีคติเป็นคำสอน มักเป็นถ้อยคำสั้นๆ กะทัดรัด บางทีก็เป็นคำคล้องจอง สัมผัสอักษร จดจำได้ง่าย มุ่งที่จะสอนหรือเตือนใจคนให้เกิดสติ ซึ่งแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติตน

บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร (2538: 11) ได้ให้ความหมายของสุภาษิตว่า คือ สำนวนที่มีลักษณะเป็นคำเตือน คำสอนหรือคำสั่งสอนในด้านความประพฤติ กิริยามารยาทและเรื่องทั่วๆ ไป เช่น ไม่เห็นน้ำตดกระบอก ไม่เห็นกระรอกอย่าขึ้นหน้าได้ เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม

อุทัย หิรัญโต (2526: 201) ได้ให้ความหมายของคำว่า สุภาษิตว่า คือคำพูดสั้นๆ หรือถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้น มีความหมายลึกซึ้งและมีข้อความสละสลวย กินใจ เป็นคำสั่งสอนอยู่ในตัว ซึ่งตรงกับความหมายที่ สุนันท์ อุดมเวช (2524: 89-98) ให้ไว้ว่า เป็นถ้อยคำที่มีคติสอนใจ มีความหมายลึกซึ้ง กินใจ เป็นคำพูดที่ใช้พูดกันแพร่หลายต่อๆ กันมา เป็นถ้อยคำที่สั้นและง่ายต่อ

ความเข้าใจ โดยเฉพาะภายิต มุ่งสอนให้คนเป็นคนดี เป็นคำสอนไปในตัว หรือเพื่อให้หลักเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อชี้ให้เห็นสังขรณ์ของโลก เช่น แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร พุดไปสองไฟเบี่ยนึงเสียตำลึงทอง

จากความหมายข้างต้นนี้ พอสรุปว่า สุภายิต หมายถึง ถ้อยคำ สั้นๆ ที่ดีงาม สละสลวย มีความหมายลึกซึ้ง กินใจ มุ่งสั่งสอนเตือนสติ ชี้ทิศทางให้ประพฤติว่าสิ่งไหนให้ทำหรือให้ละเว้น อาจจะมีการเปรียบเทียบหรือไม่มีการเปรียบเทียบก็ได้

3.2 สาเหตุของการเกิดสุภายิต

เจือ สตะเวทิน กล่าวไว้ว่า สุภายิตไม่ได้เกิดจากนักปราชญ์ราชบัณฑิตเสมอไป ส่วนมากเกิดจากคนธรรมดาในอาชีพต่างๆ กัน เช่น เศรษฐี ช่างนา ช่างสวน ช่างเรือ ฯลฯ เป็นการอุปติขึ้นตามธรรมชาติ ไม่ได้ตั้งใจแต่งขึ้น สิ่งแวดล้อมของคนเหล่านี้ทำให้เขาได้คติขึ้นมา ชาวนาอยู่ใกล้วัวก็ได้คติจากการเลี้ยงวัว ชาวนาอยู่ใกล้หมาหรือแมวก็ได้คติจากการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเหล่านั้น ชาวเรือก็ได้คติจากการดำรงชีพเกี่ยวกับเรือและน้ำ เป็นต้น

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2527: 10-14) กล่าวถึงมูลเหตุที่ทำให้เกิดสำนวนสุภายิตไทยว่า เกิดจากหลายทางด้วยกัน ซึ่งสรุปประการสำคัญๆ ได้คือ เกิดจากธรรมชาติ เกิดจากสัตว์ เกิดจากการกระทำ ความประพฤติ การปฏิบัติ และการกินของคน เกิดจากอวัยวะต่างๆ เกิดจากของกินของใช้ เกิดจากแบบแผนประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ อีกที่ทำให้เกิดสำนวน

สรุปได้ว่า สาเหตุของการเกิดสุภายิต เกิดได้จากธรรมชาติ จากสัตว์ หรือการกระทำ และเกิดจากแบบแผนประเพณี ซึ่งไม่ได้ตั้งใจแต่งขึ้นมา

3.3 ลักษณะของสุภายิต

เอกรัตน์ อุดมพร (2548: คำนำ) ได้กล่าวถึงลักษณะของสุภายิตของสุนทรภู่ ดังนี้ ฐึอะไรไม่ฐึฐึวิชา ฐึรักษาตัวรอดเป็นยอดดี สุภายิตสุนทรภู่ 2 ข้อนี้ อยู่ในเรื่องพระอภัยมณี นับเป็นยอดสุภายิตที่มีค่าสูงยิ่งของสังคมไทย

ข้อแรก บอกให้รู้ถึงความสำคัญของการศึกษา มนุษย์จะเป็นสัตว์ประเสริฐได้ต้องมีการฝึกหัดพัฒนาตนเอง เครื่องมือพัฒนาคนก็คือ การศึกษา และการศึกษาที่ถูกต้องเท่านั้น จึงจะช่วยพัฒนาคนไปในทิศทางที่ถูกต้องได้

ข้อสอง บอกให้รู้ว่า การศึกษาเพียงให้รู้วิชาการ ฐึวิชาชีพเท่านั้นยังไม่เพียงพอ หากจะต้องรู้วิธีรักษาตัวรอดอีกด้วย

นายคำรา เมืองใต้ (2509: 145) เล่าเรื่องพระอภัยมณีคำกลอนเกี่ยวกับลักษณะของ
สุภาษิตที่สุนทรภู่แต่งว่ามีหลายเรื่องด้วยกัน เช่น สวัสดิรักษา คำกลอน เพลงยาวถวายโอวาท
สุภาษิตสอนหญิง

นายคำรา เมืองใต้ (2509: 179) ใ้ข้ออธิบายลักษณะของสุภาษิตเรื่องสวัสดิรักษาว่า มี
เนื้อความกล่าวถึงเรื่องการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดสิริมงคล

สรุปได้ว่า ลักษณะของสุภาษิต จะเป็นลักษณะของคำสอนในการประพฤติปฏิบัติตนให้
ดีงามและถูกต้อง เป็นคติเตือนใจให้ทำดี

3.4 คุณค่าของสุภาษิต

สุนันท์ อุดมเวช (2524: 89-98) ได้กล่าวถึงคุณค่าของภาษิต สำนวน คำพังเพย ไว้ดังนี้

1. เพื่อใช้เป็นเครื่องเตือนใจ บอกแนวทางดำเนินชีวิตที่ดีงาม
2. แสดงให้เห็นถึงความจริง และสัจธรรมของโลกและชีวิต
3. ทำให้ทราบถึงคติ ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม ตลอดจนการดำเนินชีวิตของคน

สมัยก่อน

4. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของศาสนาที่แทรกอยู่กับสุภาษิต
5. ทำให้มองเห็นเอกลักษณ์ และความงดงามทางภาษาอีกรูปแบบหนึ่ง
6. เป็นประโยชน์ในการค้นคว้า เพื่อเปรียบเทียบกับสุภาษิตของต่างประเทศ
7. สามารถนำไปใช้ในการเขียนหรือพูดด้วยโวหารต่างๆ ได้ความเด่นชัดยิ่งขึ้น
8. สามารถนำมาวิเคราะห์ วิจารณ์ แจกแจงให้เห็นที่มาของแต่ละสำนวนได้

วิเชียร เกษประทุม (ม.ป.ป.: 12) ได้จำแนกคุณค่าของสุภาษิตไทยไว้ 6 ประเภท ดังนี้

1. เพื่อเป็นเครื่องอบรมสั่งสอน และชี้แนะให้เป็นคนดีในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นใน
ด้านความรัก การสมาคม การครองเรือน การศึกษา การพูดจา ฯลฯ
2. ช่วยสะท้อนให้เห็นความคิด ความเชื่อของคนในสังคมไทยหลายประการ
3. สะท้อนให้เห็นถึง ภาวะความเป็นอยู่ของสังคมในด้านต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจและ
การครองเรือน

4. ชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยกับธรรมชาติเกี่ยวพันกันอย่างแยกไม่ออก จึงได้เอาลักษณะ
ธรรมชาติ สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ มาตั้งเป็นสุภาษิต

5. ช่วยให้อ่านภาษาได้ถูกต้อง และสละสลวย ไม่ต้องใช้คำพูดที่เยิ่นเย้อ ยืดยาว แต่
สามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านผู้ฟังได้มาก

6. การเรียนรู้เรื่องสุภาษิต เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชาติเอาไว้มิให้สูญหาย และ
เกิดความภาคภูมิใจที่บรรพชนได้คิดสร้างสิ่งเหล่านี้

นภลัย สุวรรณธาดา (2527: 893-897) กล่าวถึงคุณค่าของภายิตไว้ว่า มีคุณค่าประการใหญ่ ๆ คือ คุณค่าทางการศึกษาอบรม คุณค่าทางด้านสังคม และคุณค่าทางด้านภาษา

1. คุณค่าทางการศึกษาอบรม ภายิตส่วนใหญ่เป็นคติสอนใจ ชี้นำให้คนคิดดี ทำในการสั่งสอนอบรมบุตรหลานไทยตั้งแต่อดีตมาจนปัจจุบัน ผู้ใหญ่มีวิธีการแบบขลบทที่มีใช้การบอกกล่าวสั่งสอนโดย แต่จะหาถ้อยคำอุปมาอุปมัย ยกตัวอย่าง ใช้ถ้อยคำไพเราะลึกซึ้ง และเข้าใจง่าย ประทับใจไม่รู้ลืม ขามใดที่เกิดปัญหาแก้ไม่ตก ถ้อยคำเหล่านั้นก็อาจแก้ไขสถานการณ์ให้ลุล่วงไปได้ ภายิตที่ทำให้ คิดดี ทำดีเหล่านี้ เป็นเสมือนเครื่องควบคุมพฤติกรรมของสังคมไทยให้ดำเนินมาเป็นอย่างดีมีระเบียบ ช่วยลดภาระทางด้านกฎหมายให้การปกครองประเทศเป็นไปอย่างขึ้น ทั้งยังอบรมกิริยามารยาทให้มีวัฒนธรรม รักษาประเพณีอันดีงาม ชำรงรักษาเอกลักษณ์ไทยมาจนทุกวันนี้ คุณค่าของภายิตในทางการศึกษาอบรมกล่อมเกลาคิดใจคนนั้น ขอยกตัวอย่าง เช่น อย่าพินฝอยหาตะเข็บ อย่าผลัดวันประกันพรุ่ง ในอย่านำออก ฟोनออกอย่านำเข้า

2. คุณค่าทางด้านสังคม เราอาจศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การเมือง สังคมวิทยา จากตำราได้ละเอียดกว้างขวาง แต่เราอาจสัมผัสความนึกคิด และอารมณ์ของผู้คนในสมัยต่างๆ จากภายิตได้ เราเรียนรู้จากตำราว่า คนไทยสมัยก่อนมีอาชีพอะไร แต่เราจะรู้ว่าเขาเหล่านั้นรู้สึกอย่างไรต่ออาชีพของเขา โดยศึกษาภายิต การศึกษาคติชนในด้านนี้จึงเท่ากับเป็นการเจาะลึกลงไปถึงชีวิตจิตใจของคนในสังคม ดังปรากฏในสุภาษิตพระร่วงว่า เข้าเถื่อนอย่าลืมหงาว หน้าศึกอย่านอนใจ นอกจากนี้สภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ อาชีพ และความเป็นอยู่ของพลเมือง ก็มีกล่าวถึงในภายิตต่างๆ เช่น น้ำลดตอผุด น้ำมาปลากินมด น้ำลดมดกินปลา ฯลฯ แสดงว่าเมืองไทยสภาพภูมิศาสตร์ส่วนมากมีน้ำมาก ภายิตเกี่ยวกับน้ำจึงนำมากล่าวกันอยู่เสมอ อาชีพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เช่น ซื่อควายหน้านา ซื่อผ้าหน้าหนาว ตีปลาหน้าไซ สังคมไทยเป็นสังคมพุทธศาสนา ความเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใจของคนไทย ทั้งหลักธรรมทางพุทธศาสนา ความเชื่อตามคตินิพพาน ตลอดจนความเชื่อทางไสยศาสตร์ มีกล่าวเป็นภายิตที่คุ้นหูมาตั้งแต่เด็ก ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ภายิตมีคุณค่าในกาสะท้อนสภาพสังคมในอดีตให้เราเห็นปัจจุบัน และบันทึกสภาพสังคมปัจจุบันไว้ให้ลูกหลานของเราได้มองเห็นในอนาคต

3. คุณค่าทางด้านภาษา คุณค่าทางด้านภาษาของภายิตมีอยู่มาก เพราะเป็นคติชนวิทยาที่เกี่ยวข้องกับภาษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจประมวลได้ ดังนี้

3.1 คุณค่าการสื่อสาร

เนื่องจากภายิตและสำนวนเป็นถ้อยคำสั้นๆ แต่กินความมาก เมื่อกล่าวขึ้นผู้ฟังจะเข้าใจได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาอธิบายและได้ผลในทางจิตใจตาม เจตนารมณ์ของผู้กล่าว ซึ่งอาจเป็นการอบรมสั่งสอน กล่าวเพื่อความสะใจ ถ้าอยากจะ ประชดประชันใคร เช่น “ฉันไม่อยากจะกินน้ำได้

ศอกใคร” ไม่ต้องพูดตรงๆ แม้แต่การว่ากล่าวก็นำมาใช้โดยหลีกเลี่ยงความหมายหยาบคายได้ เช่น ไข่แก่แม่ปลาช่อน นับว่า คนไทยมีความฉลาดสามารถหาถ้อยคำที่แทนความคิด อารมณ์ และเจตนาของตน และส่งสารให้ผู้รับเข้าใจได้ตรงตามจุดประสงค์

3.2 คุณค่าด้านการประพันธ์

แต่เดิมภาษิตเป็นคำกล่าวในรูป มุขปาฐะ ต่อมาจึงมีการบันทึกไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะปรากฏในวรรณกรรม หรือถือกำเนิดในวรรณกรรมแล้วแพร่หลายออกมาสู่ชาวบ้าน คติชนวิทยา ด้านนี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเป็นอย่างมากในการประพันธ์ทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง ผู้เขียนมักจะนำภาษิตใส่ลงไปด้วย เพื่อให้ได้ทั้งรส และความหมาย

3.3 คุณค่าด้านการศึกษาภาษาโบราณ ภาษาถิ่น และวิวัฒนาการของภาษาโดยที่ภาษิตเป็นคำกล่าวสืบทอดกันมาแต่โบราณและเป็นสมบัติที่มีประจำท้องถิ่นทุกภาคในประเทศ การศึกษาเรื่องนี้จึงทำให้ได้ความรู้ในด้านภาษาโบราณและภาษาถิ่น เช่น ภาษาสมัยสุโขทัย นิยมกล่าวถ้อยคำที่มีจังหวะจะโคน อาทิ เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ช่วยเหลือเกื้อกูล และให้เห็นความคลี่คลายของภาษาที่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น ช่วยเหนื่อ กลายมาเป็น ช่วยเหลือ เป็นต้น

ดังนั้น คุณค่าของสุภาษิต พอจะสรุปได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ เช่น เป็นเครื่องเตือนใจ ให้ประพฤติในทางที่ดี ด้านสังคม เช่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีสติ การตัดสินใจในการดำเนินชีวิต และด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผลการใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอน
การดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงาน
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 153 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงาน
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 38 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคำกลอน
สุภาษิต และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต มีขั้นตอนการสร้างและ
ตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หนังสือเรียน
ชุดภาษาพาที กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับสำนวน
สุภาษิต ทักษะการวิเคราะห์ เพื่อศึกษาความคิดรวบยอด จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ศึกษาเอกสารต่างๆ
เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หนังสือ ตำราเรียน เกี่ยวกับนิทานสุภาษิต การ

แต่งกลอน และหนังสือสำนวนสุภาษิต เป็นต้น

2.1.2 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิทาน

คำกลอนสุภาษิต

2.1.4 กำหนดเนื้อหาและหน่วยการเรียนรู้

2.1.5 เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้

2.1.6 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตจำนวน 10 แผนๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	ชวนมาดูสำนวนเปรียบเทียบ	1
2	สำนวนเปรียบเทียบของไทย	1
3	สำนวนไทยใคร่รู้	1
4	มาดูสำนวนภาษา	1
5	ค้นคว้าหาสำนวนไทย	1
6	รวบรวมไว้เป็นรายงาน	1
7	ชวนมาแต่งเป็นนิทานคำกลอน	1
8	ยืมมาดูคำสัมผัส	1
9	นำมาจัดให้เข้าที่	1
10	เขียนกลอนได้คือมีรางวัล	1
รวม		10 ชั่วโมง

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน(ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล การใช้สื่อ และได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คือ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เขียนแผนการสอนให้ละเอียด ชัดเจน และครอบคลุม การกำหนดจุดประสงค์ให้กระชับขึ้น และแผนการสอนดังกล่าวผู้อื่นต้องนำไปใช้ได้เช่นกัน ส่วนสื่อที่เป็นนิทานคำกลอนสุภาษิต ให้เพิ่มเติมเรื่องความหมาย และปรับปรุงบทกลอนให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ โดยเฉพาะการใช้สัมผัสระหว่างบท ที่มีบางบทยังไม่เหมาะสม เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว หากค่าความสอดคล้อง (IOC) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเท่ากับ 0.5-1.0

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้นิทานคำกลอน
สุภาษิตผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาเรื่องสำนวนภาษา การตีความจากสำนวน
ภาษา ศึกษาหลักการทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างข้อทดสอบ

2.2.2 สร้างผังการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย
ทักษะพิสัยและเจตพิสัย และดำเนินการสร้างข้อสอบซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก
จำนวน 20 ข้อ

2.2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา และปรับแก้ตาม
ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ให้ปรับแก้ตัวเลือกที่เป็นตัวลงไม่ชัดเจน และการใช้ภาษา
ในการใช้ถามให้ชัดเจน ให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และปรับแก้บางข้อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ
เรื่องที่เรียน

2.2.4 นำแบบทดสอบที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการพิจารณาดังนี้ความสอดคล้อง
ระหว่างจุดประสงค์กับระดับพฤติกรรมที่มุ่งวัด (Index of Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีสอดคล้อง
อยู่ระดับ 0.5-1.0 สำหรับข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง < .50 ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตาม
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับแก้แล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 38 คน เพื่อหาค่า
ความยาก อำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร Kr 20 ได้ค่าความยากอยู่ระดับ 0.73
อำนาจจำแนกอยู่ระดับ 0.64 และค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.68

2.2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำแบบทดสอบไปทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง แล้ว
รวบรวมคะแนนจากการทดสอบแต่ละคนบันทึกไว้

3.2 ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคำกลอน
สุภาษิต จำนวน 10 แผนๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

3.3 นำแบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการเรียน ไปทำการทดสอบ
หลังเรียน (Post-test) แล้วรวบรวมคะแนนจากการทดสอบของแต่ละคนบันทึกไว้

3.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที(t-test) แบบ Dependent

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยนิทานคำกลอนสุภาษิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียน
โดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต

	n	\bar{X}	S	\bar{d}	sd	t
ก่อนเรียน (Pre-test)	38	11.78	3.24	5.15	1.90	16.65*
หลังเรียน (Post-test)	38	17	3.74			

* $p < .05$

จากตาราง 4.1 จะเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลการใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร” มีการสรุปการวิจัย อภิปรายผล ตลอดจนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยนิทานคำกลอนสุภาษิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

1.2 สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยนิทานคำกลอนสุภาษิตมีผลสัมฤทธิ์ด้านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 38 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยการนำแบบทดสอบ 20 ข้อไปทำการสอบก่อนเรียน (pre-test) นำคะแนนของแต่ละคนมารวบรวมโดยบันทึกไว้ในตารางที่กำหนด หลังจากนั้นได้ดำเนินการสอน เมื่อสอนจบตามแผนการสอนที่กำหนด

แล้วจึงนำแบบทดสอบฉบับเดิมไปทำการสอบหลังสอน (post-test) แล้วรวบรวมคะแนนผลการทดสอบของแต่ละคน บันทึกลงในตารางที่กำหนด ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนสอนและหลังสอนในแต่ละกลุ่มโดยใช้สูตร t-Dependent และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทดสอบความแตกต่างทางสถิติ ใช้สูตร (t-test)

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ ทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

1.5 สรุปผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “ผลการใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีสาระสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนนอกจากจะนำนิทานมาสอนในช่วงนำเข้าสู่บทเรียนแล้ว ก็มีการเล่นทายปริศนา เล่นเกมต่อสำนวนสุภาษิตหลากหลายวิธีการ โดยมีการทบทวนก่อนเรียนทุกครั้ง และซักถามความเข้าใจอยู่ตลอดเวลา ขณะที่ปฏิบัติครูจะพยายามสร้างความสนใจ ช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เสริมแรง เช่น ชมเชยหรือให้คะแนนเมื่อทำได้ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนน่าสนใจเป็นผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้นิทาน ของ ลำไย บัวพิทักษ์ (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้นิทานพื้นบ้านในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครูณี นวลศรี (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือนิทานร้อยกรองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนดีขึ้นกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ורתัย ชีตารักษ์ (2546) ซึ่งศึกษาเรื่อง การใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็น

สื่อการเรียน เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยครั้งนี้ได้แนวคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถ้าจะให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดียิ่งขึ้น จะใช้เพียงหนังสือหรือตำราเรียนที่ทางการกำหนดให้เท่านั้นคงไม่เพียงพอ ครูจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือหรือสื่อการสอนประกอบเพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ในผลงานของตนเอง

จากการทดลองสอนที่ได้ผลดังกล่าวแล้วยังทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบสิ่งต่อไปนี้อีกคือ

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต มีความตั้งใจและสนใจ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนเป็นพิเศษ ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย สังเกตได้จากจะรีบเข้ามาคอยที่ห้องเรียน และรีบทำงานที่ได้รับมอบหมาย ชักถามผลงานของตนเอง นำผลงานมาให้แก้ไขตลอดเวลา
2. นักเรียนบางกลุ่มสามารถแต่งนิทานคำกลอนได้รวดเร็วดีมาก แต่บางกลุ่มก็ยังไม่เข้าใจคำสัมผัส โดยเฉพาะสัมผัสระหว่างบท จึงต้องใช้เวลานานพอสมควร
3. ช่วงเวลาทดลองสอนแต่ละครั้งผู้วิจัยใช้เวลาสอนวันละ 60 นาที นับว่าเป็นเวลาที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากนักเรียนมีความกระตือรือร้นมาก กลัวงานที่ทำออกมาไม่ถูกต้อง คอยปรึกษาคูตลอดเวลา ซึ่งในจุดนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความภาคภูมิใจในความตั้งใจของนักเรียนมาก

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปว่า เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนด้วยนิทานคำกลอนสุภาษิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต สร้างความสนใจให้กับนักเรียน และครูสามารถนำไปใช้เสริมการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทยให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นได้

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 3.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้นิทานคำกลอนสุภาษิตในแต่ละระดับชั้นให้เหมาะสมกับวัยและบริบทของโรงเรียน
- 3.2 ครูควรศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในรูปแบบอื่นๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น นิทานคำกลอนสุภาษิตในรูปแบบของภาพยนตร์ 11 ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม
- 3.3 ควรศึกษาเทคนิคการสอนโดยการใช้นิทานคำกลอนในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาและหลักภาษา เช่น นิทานคำกลอนคำควบกล้ำ อักษรนำ คำราชาศัพท์ เป็นต้น

3.4 ควรศึกษาเทคนิคการแต่งกลอนให้เข้าใจ โดยเฉพาะเรื่องการสัมผัสระหว่างบทให้ตรงตามฉันทลักษณ์

3.5 ครูผู้สอนอาจจะศึกษาตัวแปรอื่นนอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ศึกษาคำสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยการเรียนนิทานคำกลอนสุภาษิต เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกตุทิพย์ โยธา (2546) “การใช้นิทานประกอบคำถามปลายเปิดเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กอนุบาล 1 โรงเรียนพิงครัตน์ จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เกริก ชุ่นพันธ์ (2539) *การเล่านิทาน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- ครุณี นวลศรี (2546) “การพัฒนาหนังสือนิทานร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นภาพรณ อันทะผลา (2547) “ผลของกิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อทักษะการพูดนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราชินีบุดู เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร” สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, อัดสำเนา
- บุญสิริ สุวรรณเพ็ชร (2538) *อธิบายสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยไทย* กรุงเทพมหานคร เอส แอนด์ เค บุคส์
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2540) *สุภาษิตและคำพังเพยภาษาอังกฤษ* กรุงเทพมหานคร บรรณกิจ (1991) จำกัด
- ประยงค์ อนันตวงศ์ (2537) *กลอนและวิธีเขียนกลอน(ชนะประกวด)* กรุงเทพมหานคร บริษัทรวมสาส์น (1977) จำกัด
- ปิยะวดี ประภาศรี (2547) “ผลของกิจกรรมการเล่านิทานควบคู่กับการใช้หลักฟรีแมทที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, อัดสำเนา
- ไพพรรณ อินทนิล (2534) *เทคนิคการเล่านิทาน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น
- ล้วน สายยศ (2549) *ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย ใน ประมวลสารระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและการสอน หน่วยที่ 4 หน้า 269-380* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
- ลำไย บัวพิทักษ์ (2542) “การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- วรารณ์ ปานทอง (2548) “ผลของการเล่นนิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, อัดสำเนา
- วรรณิ ศิริสุนทร (2539) *การเล่นนิทาน* กรุงเทพมหานคร บริษัท ดันอ้อ แกรมมี่ จำกัด
- วรรณดี แสงประทีบทอง (2548) ลักษณะและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดผลการศึกษา ใน ประมวลสาระชุดวิชาการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 7 หน้า 315-338 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
- อชชา แสงอัสนีย์ , สมใจ บุญอุรพีภิญโญ (2548: 154-157) *แผนการจัดการเรียนรู้สองแนวทางที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* กรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.)
- เอกรัตน์ อุดมพร (2548) *สุภาษิตสอนศิษย์* กรุงเทพมหานคร พัฒนาศึกษา
- อรทัย ชีตารักษ์ (2546) “การใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นางยินดี โจนวิเชียร
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการดีเด่น
 2. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจ็ยระดับ
 3. ผู้อำนวยการโรงเรียนพิชัยพัฒนา
 4. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธาตุทอง
 5. ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารการศึกษามหานครระดับสูง รุ่นที่ 1

2. ชื่อ นางมิ่งขวัญ กิตติวรรณกร
ตำแหน่ง ครู อันดับ คศ. 4 (ศึกษานิเทศก์)
สถานที่ทำงาน หน่วยงานศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญกลุ่มสาระภาษาไทย
 2. กรรมการบริหารสโมสรคุณวิ

3. ชื่อ นางสุกัญญา ปิณฑิตานนท์
ตำแหน่ง ครู อันดับ คศ. 3
สถานที่ทำงาน โรงเรียนพิชัยพัฒนา เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต เอกประถมศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 1. ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
 2. ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา 37 ปี
 3. หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย โรงเรียนพิชัยพัฒนา
ปีการศึกษา 2547-2550

ภาคผนวก ข
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สำนวนไทยไคร้รู้

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 4 เรื่อง จำนวนไทยใครรู้

เวลา 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ชวนมาดูจำนวนเปรียบเทียบ

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การรู้จักเลือกใช้จำนวนไทยให้ถูกต้องตามความหมาย ช่วยให้การสื่อความหมาย
คมคาย น่าฟัง ได้ความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 บอกความหมายของจำนวนเปรียบเทียบที่กำหนดให้ได้

2.2 นำจำนวนเปรียบเทียบไปแต่งประโยคได้ถูกต้องตามความหมาย

3. สาระการเรียนรู้

จำนวนเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบการกระทำ หรือสิ่งของต่าง ๆ โดยมักมีคำว่า
เหมือน คล้าย ราวกับ ดุจดัง เป็นต้น

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

4.1 ครูนำบัตรคำเปรียบเทียบมาให้นักเรียนอ่าน และช่วยกันบอกความหมายของบัตรคำ
ดังกล่าว เช่น ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก ขาวเหมือนสำลี กลมเหมือนมะนาว เป็นต้น

ขั้นสอน

4.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม (ตามความเหมาะสม) และโดยนักเรียนแต่ละ
กลุ่มศึกษาความรู้ทางภาษา หลักภาษา การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย เรื่อง จำนวน
เปรียบเทียบ จากใบความรู้ จากนั้นครูแจกบัตรคำที่เป็นจำนวนเปรียบเทียบให้แต่ละกลุ่มๆ ละ 5 คู่
แล้วให้แต่ละกลุ่มจับคู่บัตรคำให้ถูกต้อง แล้วนำจำนวนดังกล่าวไปแต่งประโยค แล้วส่งตัวแทน
กลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นตอน

4.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับความหมายของสำนวนเปรียบเทียบ การใช้
สำนวนเปรียบเทียบ และการนำสำนวนเปรียบเทียบไปแต่งประโยค

4.6 นักเรียนทำใบงานที่ 1

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 เกม “ปริศนาหาสำนวนเปรียบเทียบ”

5.2 หนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 2

5.3 ใบงาน

5.4 บัตรคำสำนวนเปรียบเทียบ เช่น

ขาวเหมือน

สำลี

6. กระบวนการวัดและประเมินผล**6.1 วิธีการ**

6.1.1 สังเกต ตามรายการดังนี้

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ตรวจใบงาน

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินการทำผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

ใบงานที่ 1

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนต่อข้อความต่อไปนี้เป็นส่วนเปรียบเทียบ

1. เล็กเท่า
2. กอ่งเป็น
3. ผมหัดเหมือน
4. ขาดดีเป็นหน้า.....
5. ขาวเหมือน
6. ง่ายเหมือน.....
7. ชนเหมือน
8. ไหวเหมือน
9. ใจดัดเหมือน.....
10. ฝูงเหมือน.....

แบบประเมินผลงานนักเรียน(ใบงาน)

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยที่ 4 เรื่อง จำนวนไทยใครรู้	เวลา 10 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง จำนวนเปรียบเทียบของไทย	เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การรู้จักเลือกใช้จำนวนไทยให้ถูกต้องตามความหมาย ช่วยให้การสื่อความหมาย
คมคาย น่าฟัง ได้ความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกความหมายของจำนวนเปรียบเทียบที่กำหนดให้ได้
- 2.2 รวบรวมจำนวนเปรียบเทียบพร้อมความหมายเขียนเป็นรายงานได้

3. สาระการเรียนรู้

จำนวนเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบการกระทำ หรือสิ่งของต่าง ๆ โดยมักมีคำว่า
เหมือน คล้าย ราวกับ ดูดั่ง เป็นต้น

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

- 4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนจำนวนเปรียบเทียบจากบัตรคำ

ขั้นสอน

- 4.2 ร่วมกันอภิปราย สนทนาซักถามเกี่ยวกับจำนวนเปรียบเทียบที่ได้เรียนไปในชั่วโมงที่
ผ่านมา

- 4.3 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม (ตามความเหมาะสม) ครูแจกบัตรคำให้แต่ละ
กลุ่มๆ ละ 5 ชุด แล้วให้แต่ละกลุ่มต่อจำนวนเปรียบเทียบ แล้วยื่นรายงานให้เพื่อนๆ ฟังจากนั้น
ช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของแต่ละกลุ่ม

- 4.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมจำนวนเปรียบเทียบจากที่เพื่อนรายงานและจำนวนที่นักเรียน
รู้จักให้มากที่สุดทำเป็นรายงานส่งครู

ชั้นสอน

4.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับความหมายของสำนวนเปรียบเทียบ การใช้
สำนวนเปรียบเทียบให้เหมาะสม

4.6 นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงสมุดแบบฝึกหัดจำนวน 10 ข้อ

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 หนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 2

5.2 บัตรคำสำนวนเปรียบเทียบ

6. กระบวนการวัดและประเมินผล**6.1 วิธีการ**

6.1.1 สังเกตตามรายการดังนี้

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ การตรวจสมุดแบบฝึกหัด/ตรวจใบงาน

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินการทำผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

บัตรคำสำนวนเปรียบเทียบ ที่ใช้บททวน

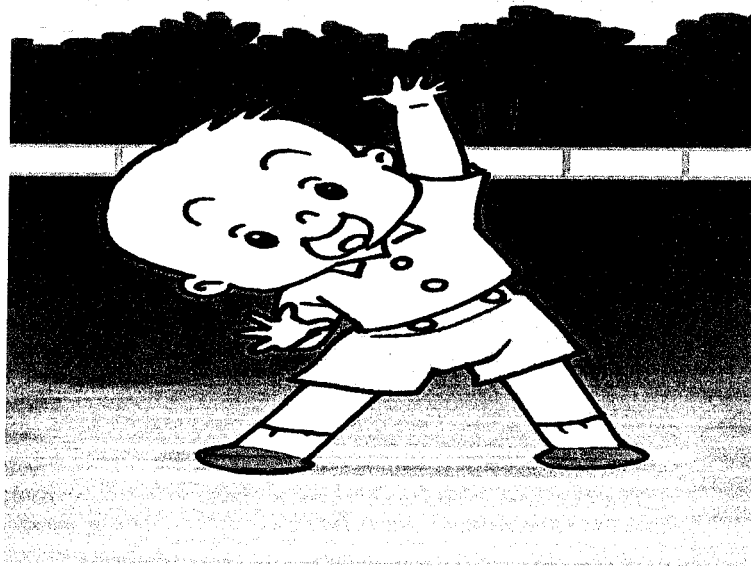
ดีใจเหมือน.....(ได้แก้ว)

ไวเหมือน.....(ปรอท)

คำเป็น.....(ตอตะโก)

เจ็บเป็น.....(เป่าปาก)(ป้าซ่า)

นิ้วเรียวเป็น.....(ลำเทียน)

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยที่ 4 เรื่อง ส่วนภาษาไทยไคร้รู้		เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ส่วนภาษาไทยไคร้รู้		เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การรู้จักเลือกใช้สำนวนไทยให้ถูกต้องตามความหมาย ช่วยให้การสื่อความหมาย
คมคาย น่าฟัง ได้รับความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. บอกความหมายของสำนวนภาษาที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
2. ยกตัวอย่างสำนวนภาษาที่รู้จักได้อย่างถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

สำนวนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำ
อย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

- 1.1 ครูนำเทปเพลง คุณสำนวนไทยมาเปิดให้นักเรียนฟัง และแจกบทเพลงให้นักเรียนฝึก
ร้องตามเทป จากนั้นครูร้องเพลงให้นักเรียนฟังอีกประมาณ 1 รอบ แล้วร่วมกันร้อง
เพลงอีกครั้ง และช่วยกันวิเคราะห์บทเพลง

ขั้นสอน

- 4.2 สนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่เคยได้ยิน และให้นักเรียนช่วยกัน
ยกตัวอย่าง
- 4.3 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5-6 คน ให้นักเรียนศึกษาสำนวนภาษาจากหนังสือเรียน
ภาษาพาที และช่วยกันยกตัวอย่างสำนวนภาษากลุ่มละ 10 สำนวน จากนั้นยื่นรายงาน
ให้เพื่อนๆ ฟัง

ขั้นสรุป

4.4 นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับความหมายของสำนวนภาษา การใช้
สำนวนภาษา ให้เหมาะสม

4.5 นักเรียนทำใบงาน

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 เทปบันทึกเสียงเพลง และบทเพลง คุณสำนวนไทย

5.2 หนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 2

5.3 ใบงาน

6. กระบวนการวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการ

6.1.1 สังเกตตามรายการดังนี้

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ตรวจใบงาน

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

แบบประเมินผล งานนักเรียน(ใบงาน)

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน					รวมคะแนน (20)
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)		
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							

ใบงาน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนต่อข้อความไปนี้เป็นสำนวนภาษา

1. ปากว่า
2. ปิดทอง
3. มือไม่พาย
4. หนีเสือ.....
5. เข้าค่าย
6. เข้าเมืองตาหลิ่ว.....
7. กำแพงมีหู
8. น้ำขึ้น
9. จี๋ซ้าง.....
10. จับปลา.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยที่ 4 เรื่อง ส่วนวนไทยไคร้รู้		เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง มาดูส่วนวนภาษา		เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การรู้จักเลือกใช้ส่วนวนไทยให้ถูกต้องตามความหมาย ช่วยให้การสื่อความหมาย
คมคาย น่าฟัง ได้ความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. บอกความหมายของส่วนวนภาษาที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
2. แต่งเรื่องสั้นให้ตรงกับส่วนวนภาษาที่กำหนดให้ได้เหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

ส่วนวนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำ
อย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

- 4.1 ครูนำบัตรคำมาให้ให้นักเรียนอ่าน แล้วช่วยกันต่อส่วนวนภาษาให้ถูกต้อง

ขั้นสอน

- 4.2 สนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับส่วนวนภาษาที่เคยได้ยิน และให้นักเรียนช่วยกัน
ยกตัวอย่าง
- 4.3 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5-6 คน ให้นักเรียนศึกษาส่วนวนภาษาจากหนังสือเรียน
ภาษาพาที และช่วยกันยกตัวอย่างส่วนวนภาษากลุ่มละ 10 ส่วนวน จากนั้นขึ้นรายงาน
ให้เพื่อนๆ ฟัง จากนั้นให้แต่งเรื่องสั้นกลุ่มละ 1 ส่วนวนแล้วทายเพื่อนว่าตรงกับ
ส่วนวนใด เช่น นายไก่อ้นัดแนะเพื่อนปล้นบ้านตำรวจ ตรงกับส่วนวนใด เป็นต้น

ขั้นสรุป

- 4.4 นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับความหมายของส่วนวนภาษาจากบัตรคำ

4.5 นักเรียนทำใบงาน

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 หนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 2
- 5.2 ใบงาน
- 5.3 บัตรคำ

6. กระบวนการวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการ

6.1.1 สังเกตตามรายการดังนี้

- 6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน
- 6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
- 6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ตรวจใบงาน

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินใบงาน

ลงชื่อ.....
(.....)

แบบประเมินผล งานนักเรียน(ใบงาน)

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

ใบงาน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

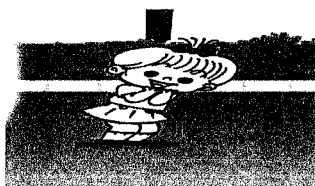
คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความให้เป็นสำนวน คำพังเพยที่ถูกต้อง แล้วอธิบายความหมาย

ตัวอย่าง

น้ำใสไว้นอก

หมายถึง

- 1) คอหน้ามะพลับ
 หมายถึง.....
- 2) น้ำพึ่งเรือ
 หมายถึง.....
- 3) พุดไปตองโพเบื้อย
 หมายถึง.....
- 4) พังไม่ได้ศัพท์
 หมายถึง.....
- 5) ร้าไม่ดี
 หมายถึง.....
- 6) นอนหลับ
 หมายถึง.....
- 7) น้ำท่วมทุ่ง
 หมายถึง.....
- 8) ยูให้ร้า
 หมายถึง.....
- 9) ฐ์หลบเป็นปีก
 หมายถึง.....
- 10) รักวัวให้ผูก
 หมายถึง.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	
หน่วยที่ 4 เรื่อง ส่วนภาษาไทยไคร้รู้	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง คั่นคว้าหาส่วนภาษาไทย	เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การรู้จักเลือกใช้ส่วนภาษาไทยให้ถูกต้องตามความหมาย ช่วยให้การสื่อความหมาย
คมคาย น่าฟัง ได้รับความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. บอกความหมายของส่วนภาษาที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
2. รวบรวมส่วนภาษาทำเป็นรายงานได้

3. สาระการเรียนรู้

ส่วนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำ
อย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

- 4.1 ครูให้นักเรียนเล่นเกม บอกใบ้ทายส่วน

ขั้นสอน

- 4.2 ครูทบทวนเรื่องส่วนภาษาโดยให้นักเรียนยกตัวอย่างคนละ 1 ส่วนและ
ไม่ให้ซ้ำกัน
- 4.3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ชายและหญิง ให้แต่ละฝ่ายพูดส่วนภาษาต่อกันไป
เรื่อยๆ จนกว่าอีกฝ่ายจะคิดส่วน ไม่ออกแสดงว่าเป็นฝ่ายแพ้ เช่น
ฝ่ายชาย : คินพอกหางหมู ฝ่ายหญิง : จับปลาสองมือ

ขั้นสรุป

- 4.4 นักเรียนและครูร่วมกันสรุป เกี่ยวกับความหมายของส่วนภาษา การใช้

สำนวนภาษา ให้เหมาะสม

4.5 นักเรียนทำใบงาน

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

1. เทปบันทึกเสียงเพลง และบทเพลง คุณสำนวนไทย
2. หนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 2
3. ใบงาน

6. กระบวนการวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการ

6.1.1 สังเกต

- 6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน
- 6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
- 6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ตรวจใบงาน

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินใบงาน

ลงชื่อ.....
(.....)

แบบประเมินผล งานนักเรียน(ใบงาน)

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

เกมบอกรูปท้ายสำนวน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้รู้ความหมายสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ที่กำหนดให้
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และความเพลิดเพลินในการเรียนภาษา

อุปกรณ์ ฉลาก (สำนวน สุภาษิต คำพังเพย) กล่องใส่ฉลาก

วิธีเล่น

1. ให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาหยิบฉลากสำนวน สุภาษิต คำพังเพย จากกล่อง
2. ผู้ที่หยิบฉลากสำนวนได้ห้ามอ่านออกเสียง แต่ให้แสดงท่าทางบอกรูปคำในฉลากนั้น ให้เพื่อนทายให้ถูกต้อง
3. ฉลากที่เหลือให้เพื่อนหยิบมาอ่านให้เพื่อนฟัง

ตัวอย่างสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ที่กำหนดในฉลาก

สาวไล่ให้กากิน

น้ำขุ่นให้รีบตัก

ติงให้กากิน

ตาบอดได้แว่น

ค่าน้ำพริกละลายแม่น้ำ

กินปูนร้อนท้อง

ไปเรือนท่านอย่างนั่งดูตาย

น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า

เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม

ฆ่าช้างเอางา

งูกินหาง

ชี้ช้างจับคักแตน

ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

ลูกไก่อยู่ในกำมือ

รำไม้ตีโทษปีโทษกลอง

ปากหอยปากปู

แกว่งเท้าหาเสี้ยน

น้ำตาเซ็ดหัวเข่า

กำแพงมีหู ประตูมีตา

คมในฝัก

งามแต่รูปจูบไม่หอม

ปีกกล้าขาแข็ง

ใบงาน

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนลองเลือกคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้เป็นจำนวนที่ถูกต้อง

หัว	ดิน	ครก	เกลือ	ได้	ภูเขา	ต่าง	หมู
สูง	น้ำ	ป่า	ไหล	คราด	เท้า	เรือ	ดำ
กำ	ละลาย	เสียน	เกวียน	กล้วย	วัว	ห้าม	ปาก

1. ชิง.....ก่อน.....
2.นั่ง.....ลึก
3. น้ำพิ้ง.....เสือพิ้ง.....
4. ตี.....กระทบ.....
5.น้ำพริก.....แม่น้ำ
6. แกว่ง.....หา.....
7. กง.....กำ.....
8. ปอก.....เข้า.....
9. ไก่.....กิน.....
10.พอกหาง.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยที่ 4 เรื่อง ส่วนภาษาไทยไคร้รู้ เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รวบรวมไว้เป็นรายงาน เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การรู้จักเลือกใช้สำนวนไทยให้ถูกต้องตามความหมาย ช่วยให้การสื่อความหมาย
คมคาย น่าฟัง ได้ความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. บอกความหมายของสำนวนภาษาที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
2. รวบรวมสำนวนภาษาทำเป็นรายงานได้

3. สาระการเรียนรู้

สำนวนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำ
อย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

- 4.1 ครูนำบัตรคำสำนวนภาษามาให้นักเรียนอ่าน พร้อมกับช่วยกันบอกความหมายของ
สำนวนดังกล่าว เช่น หนีเสือปะจระเข้ ชี้อ้างจับตักแตน จับปลาสองมือ เป็นต้น

ขั้นสอน

- 4.2 ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้าของงานในกลุ่มว่าแต่ละกลุ่มทำได้
แค่ไหนแล้ว จากนั้นครูแนะนำการทำงานเพื่อความถูกต้องและเรียบร้อย

- 4.3 ให้นักเรียนทำงานรวบรวมสำนวนภาษาเป็นรายงานต่อจากครั้งที่แล้ว ถ้ากลุ่มใด
เรียบร้อยแล้วนำมาให้ครูตรวจสอบความถูกต้องและเตรียมตัวพุดรายงาน

- 4.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาพุดรายงานหน้าห้องเรียน

ขั้นสรุป

- 4.5 นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงในสมุดแบบฝึกหัด

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเกี่ยวกับสำนวนสุภาษิตไทย

6. กระบวนการวัดและประเมินผล**6.1 วิธีการ****6.1.1 สังเกต**

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ตรวจผลงาน**6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล**

6.2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

แบบประเมินผลงานนักเรียน (ใบงาน)

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	
หน่วยที่ 4 เรื่อง สำนวนไทยไคร้รู้	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ชวนมาแต่งเป็นนิทานคำกลอน	เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเข้าใจความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ทำให้สามารถนำสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ไปใช้ได้ถูกต้อง กับสถานการณ์และตรงตามความหมายที่ต้องการ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสำนวนภาษา
2. แต่งนิทานคำกลอนสุภาษิตได้ตามความเหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

สำนวนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำอย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

- 4.1 ครูเล่านิทานเรื่อง “เด็กเลี้ยงแกะกับหมาป่า” โดยนักเรียนฟังและสนทนาในประเด็นต่างๆ เช่น ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้ และความหมายคำว่า “เด็กเลี้ยงแกะ”

ขั้นสอน

- 4.2 ครูน่านิทานคำกลอนสุภาษิตมาอ่านให้นักเรียนฟัง 1 เล่ม แล้วให้ทายว่าตรงกับสำนวนใด
- 4.3 แบ่งนักเรียนออกกลุ่มๆ ละ 5-6 คนให้นักเรียนศึกษานิทานคำกลอนสุภาษิตจำนวน 5 เล่ม จากนั้นช่วยกันแต่งนิทานคำกลอนสุภาษิต โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือและปรับปรุงการแต่งนิทาน

ขั้นสรุป

4.4 นักเรียนกลุ่มที่แต่งนิทานได้รวดเร็วและมีจำนวนมากกว่าเพื่อนอ่านนิทานคำกลอนให้ฟัง จากนั้นครูช่วยปรับปรุงแก้ไข อธิบายเพิ่มเติม

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 นิทานคำกลอนสุภาพิตจำนวน 5 เรื่อง
- เรื่องที่ 1 เรื่อง ล้างคองเห่า
 - เรื่องที่ 2 เรื่อง ดินพอกหางหมู
 - เรื่องที่ 3 เรื่อง หนูดกถึงข้าวสาร
 - เรื่องที่ 4 เรื่อง จับปลาสองมือ
 - เรื่องที่ 5 เรื่อง หนีเสือปะจระเข้

6. กระบวนการวัดและประเมินผล**6.1 วิธีการ****6.1.1 สังเกต**

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ตรวจผลงาน**6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล**

6.2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

แบบประเมินผลงานนักเรียน (ใบงาน)

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	態度เตรียมร้อย สวงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 4 เรื่อง ส่วนนวนไทยใครรู้	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ย้อนมาดูคำสัมผัส	เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเข้าใจความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ทำให้สามารถนำสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ไปใช้ได้ถูกต้อง กับสถานการณ์และตรงตามความหมายที่ต้องการ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสำนวนภาษา
2. แต่งนิทานคำกลอนสุภาษิตได้เหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

สำนวนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำอย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

- 4.1 ให้นักเรียนเล่นเกม “ต่อคำคล้องจอง” โดยครูแจกบัตรคำให้นักเรียนทุกคนจับคู่คำที่สัมผัสคล้องจองกันให้รวดเร็วที่สุด

ขั้นสอน

- 4.2 ครูทบทวนคำสัมผัสคล้องจอง บนกระดานดำ จากนั้นให้นักเรียนบอกลักษณะของคำสัมผัสคล้องจองพร้อมกัน

- 4.3 แบ่งนักเรียนออกกลุ่มๆ ละ 5-6 คน (ใช้กลุ่มเดิมต่อจากชั่วโมงที่ผ่านมา) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งนิทานคำกลอนสุภาษิตต่อจากชั่วโมงที่ผ่านมา โดยครูเป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

4.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานความก้าวหน้าของนิทานคำกลอนสุภาษิต จากนั้นครูช่วยปรับปรุงแก้ไข อธิบายเพิ่มเติม

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 นิทานคำกลอนสุภาษิตจำนวน 5 เรื่อง

- เรื่องที่ 1 เรื่อง ล้วงทองเห่า
- เรื่องที่ 2 เรื่อง คินพอกหางหมู
- เรื่องที่ 3 เรื่อง หนูดกถึงข้าวสาร
- เรื่องที่ 4 เรื่อง จับปลาสองมือ
- เรื่องที่ 5 เรื่อง หนีเสือปะจระเข้

5.1 บัตรคำคล้องจอง

6. กระบวนการวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการ

6.1.1 สังเกต

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ผลงาน

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

แบบประเมินผลงานนักเรียน (ใบงาน)

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 4 เรื่อง ส่วนวนไทยใครรู้	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง นำมาจัดให้เข้าที่	เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเข้าใจความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ทำให้สามารถนำสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ไปใช้ได้ถูกต้อง กับสถานการณ์และตรงตามความหมายที่ต้องการ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสำนวนภาษา
2. แต่งนิทานคำกลอนสุภาษิตได้เหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

สำนวนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำอย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

4.1 ให้นักเรียนเล่นเกม “จิงก็ราข่าก็แรง” โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นสองฝ่าย คือ ชาย-หญิง จากนั้นให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพูดคำสุภาษิต และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายแปลความหมาย ถ้าแปลไม่ถูกต้อง เป็นฝ่ายแพ้

ขั้นสอน

4.2 ครูร่วมอภิปรายสนทนาซักถามกับนักเรียนเกี่ยวกับผลงานที่นักเรียนได้ทำถึงความก้าวหน้า ซึ่งบางกลุ่มอาจมีปัญหาในการทำงาน

4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่ม (ใช้กลุ่มเดิมต่อจากชั่วโมงที่ผ่านมา) ช่วยกันแต่งนิทานคำกลอนสุภาษิตต่อจากชั่วโมงที่ผ่านมา โดยครูเป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

4.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานความก้าวหน้าของนิทานคำกลอนสุภาษิต จากนั้นครูช่วยปรับปรุงแก้ไข อธิบายเพิ่มเติม

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 นิทานคำกลอนสุภาษิตจำนวน 5 เรื่อง
- เรื่องที่ 1 เรื่อง ล้วงทองเห่า
 - เรื่องที่ 2 เรื่อง ดินพอกหางหมู
 - เรื่องที่ 3 เรื่อง หนูดกถึงข้าวสาร
 - เรื่องที่ 4 เรื่อง จับปลาสองมือ
 - เรื่องที่ 5 เรื่อง หนีเสือปะจระเข้

6. กระบวนการวัดและประเมินผล**6.1 วิธีการ****6.1.1 สังเกต**

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ผลงาน**6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล**

6.2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

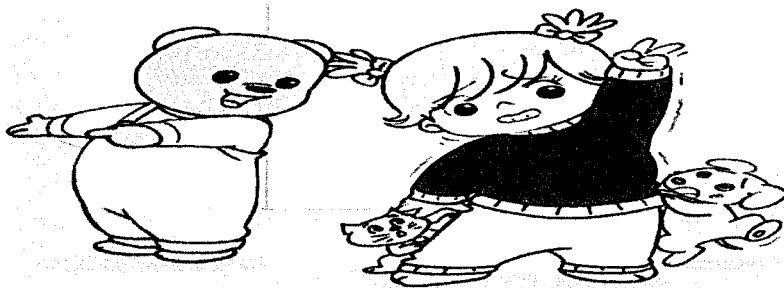
เกมชิงกีราชักีแรง

ขั้นตอนการเล่นเกม

1. แบ่งนักเรียนเป็นสองฝ่ายคือชายและหญิง
2. อธิบายวิธีการเล่น ดังนี้ ให้ฝ่าย A เป็นฝ่ายพูดสำนวนสุภาษิตที่รู้จัก
ฝ่าย B เป็นฝ่ายแปลความหมายของสุภาษิตที่ฝ่าย A พูด
3. เมื่อฝ่าย B ตอบคำถามแล้ว ให้เป็นฝ่ายพูดสำนวนสุภาษิตบ้าง ส่วนฝ่าย A ก็ให้เป็นฝ่ายแปลความหมายของฝ่าย B
4. ทำสลับกันจำนวน 5 ครั้ง ให้คะแนนการตอบถูกครั้งละ 2 คะแนน
5. รวมคะแนนที่ได้ของแต่ละฝ่าย สรุปผล การแข่งขัน

หมายเหตุ

สำนวนสุภาษิตที่นักเรียนพูด เป็นสำนวนที่นักเรียนคิดขึ้นเองจากความรู้พื้นฐานที่เคยเรียนและครูเป็นที่ปรึกษาพิจารณาว่าสำนวนที่ยกตัวอย่างถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งช่วยพิจารณาความหมายของสำนวน ตลอดจนเขียนคะแนนบนกระดานดำ

แบบประเมินผลงานนักเรียน

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การสะกดคำ ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยที่ 4 เรื่อง จำนวนไทยใคร่รู้	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง เขียนกลอนได้ดีมีรางวัล	เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเข้าใจความหมายของจำนวน สุภาพิต คำพังเพย ทำให้สามารถนำจำนวน สุภาพิต คำพังเพย ไปใช้ได้ถูกต้อง กับสถานการณ์และตรงตามความหมายที่ต้องการ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องจำนวนภาษา
2. แต่งนิทานคำกลอนสุภาพิตได้เหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

จำนวนภาษา เป็นข้อความที่มีข้อคิด คติเตือนใจในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีการใช้คำ อย่างสละสลวย

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำ

4.1 ให้นักเรียนเล่นเกม “ตอบได้ให้รางวัล” โดยให้นักเรียนกลุ่มเดิม ตอบคำถามจากบัตร ข้อความของครู ซึ่งเป็นข้อความที่ให้นักเรียนพิจารณาว่าตรงกับจำนวนสุภาพิตใด จำนวน 5 ข้อความ

ขั้นสอน

4.2 ครูร่วมอภิปรายสนทนาซักถามกับนักเรียนเกี่ยวกับผลงานที่นักเรียนได้ทำถึง ความก้าวหน้า ความสำเร็จของผลงาน

4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่ม (ใช้กลุ่มเดิมต่อจากชั่วโมงที่ผ่านมา) ช่วยกันตรวจดูความเรียบร้อย ของนิทานคำกลอนสุภาพิต โดยครูเป็นผู้แนะนำ และร่วมตรวจทานเป็นรายกลุ่ม

4.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ ผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนช่วยกันคัดเลือก ผลงานเด่นของห้องเรียน โดยครูให้รางวัลกับผลงานที่ได้รับคัดเลือก (รางวัลเป็นสิ่งของที่ เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น อุปกรณ์การเรียน)

ขั้นสรุป

4.5 นักเรียนช่วยกันสรุปการเรียนรู้เรื่อง ตำนวนไทยใครรู้ บอกความรู้สึกในการเรียนด้วย การใช้นิทานคำกลอนสุภาษิต

5. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

5.1 นิทานคำกลอนสุภาษิตจำนวน 5 เรื่อง

- เรื่องที่ 1 เรื่อง ล้วงคองูเห่า	- เรื่องที่ 2 เรื่อง ดินพอกหางหมู
- เรื่องที่ 3 เรื่อง หนูตกถังข้าวสาร	- เรื่องที่ 4 เรื่อง จีบปลาสองมือ
- เรื่องที่ 5 เรื่อง หนีเสือปะจระเข้	

5.2 บัตรข้อความ

6. กระบวนการวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการ

6.1.1 สังเกต

6.1.1.1 จากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

6.1.1.2 จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

6.1.1.3 กระบวนการกลุ่ม

6.1.2 ตรวจสอบ ผลงาน

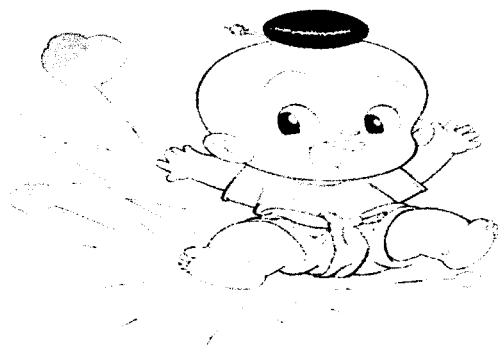
6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินผลงานนักเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)

เกมตอบได้ให้รางวัล

<p>ข้อความที่ 1</p> <p>มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์ มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน ตรงกับสำนวนอะไร ตอบ(เก็บหอมรอมริบ หรืออยู่ในดุลพินิจของครู ตามความเหมาะสม)</p>	<p>ข้อความที่ 2</p> <p>เด็กชายแดงเป็นคนที่ไม่ค่อยช่วยงาน เพื่อน แล้วยังคอยกลั่นแกล้งเพื่อนในขณะที่ ทำงานอยู่ตลอดเวลา ตรงกับสำนวนใด ตอบ (มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ)</p>
<p>ข้อความที่ 3</p> <p>เด็กหญิงป๊วยชอบมาโรงเรียนสาย และ เป็นเด็กขี้เกียจ ไม่ชอบทำงานด้วยตนเอง โดยเฉพาะทำการบ้านจะลอกเพื่อนตลอดเวลา ตรงกับสำนวนใด ตอบ (เห็นกงจักรเป็นดอกบัว หรืออยู่ใน ดุลพินิจของครูตามความเหมาะสม)</p>	<p>ข้อความที่ 4</p> <p>น้ำสายใจเป็นคนที่ไม่พูดจาไพเราะ ต่อ หน้าคนทั่วไป แต่พอลับหลังแล้วชอบพูดนินทา ให้ร้ายคนอื่น ๆ อยู่เสมอ ตรงกับสำนวนใด ตอบ (ปากหวาน ก้นเปรี้ยว หรืออยู่ในดุลพินิจ ของครูตามความเหมาะสม)</p>

แบบประเมินผลงานนักเรียน

กลุ่มสาระ.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

กิจกรรมที่สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต.....

ที่	รายชื่อนักเรียน	รายการประเมิน				
		ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา(5)	การตะกั่ว ภาษาไทย(5)	สะอาดเรียบร้อย สวยงาม(5)	การตรงต่อเวลา (5)	รวมคะแนน (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

เรื่อง ส่วนนวนไทยไคร้รู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ส่วนนวน “ไก่อเห็นคินงู เห็นนมไก่” หมายถึงข้อใด ก. ต่างฝ่ายต่างรู้ความลับของกันและกัน ข. ผู้มีประสบการณ์น้อย ค. ผู้ที่อยู่ในฐานะตัวสำรอง ง. หญิงก่อนขำงมีอายุที่มีมารยาและเล่ห์เหลี่ยมมาก	6. “เสียมเขาควายให้ชนกัน” เข้ากับส่วนนวนใด ก. ถึงพริกถึงขิง ข. ยูให้รำ ต่าให้รั้ว ค. ชิงก็รา ข่าก็แรง ง. คคในข้องอในกระดุก
2. คนเราถ้าจะคบกันนานๆ ต้องถือคติ..... ก. ปากหวานกันเปรี้ยว ข. รักยาวให้สั้น รักสั้นให้ต่อ ค. สาวไล่ให้กากิน ง. รักร้อนจะนอนเย็น รักเย็นจะคืนตาย	7. “เขาเป็นคน.....” ควรเติมส่วนนวนใด ก. ปากเปราะเราะร้าย ข. ปากเปราะเราะราน ค. ปากเปราะเราะราย ง. ปากว่าตาขยิบ
3. “ชายผ้า.....” ควรเติมส่วนนวนใด ก. ไล่ไม่ดี ข. หน้าร้าน ค. หลายฝัน ง. เอาหน้ารอด	8. เขานิสัยไม่ดี <u>ชอบโยนกลอง</u> ให้คนอื่นตรงกับข้อใด ก. สอดแทรก ข. ขัดขวาง ค. ปิดเรื่อง ง. ทิ้งขว้าง
4. “ก่อนเหตุการณ์จะลุกลามเขาต้อง.....” ก. ตัดไฟแต่ต้นลม ข. ปล่อยเสือเข้าป่า ค. ใจดีสู้เสือ ง. บั่นน้ำเป็นตัว	9. มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์ ถึงมีน้อยกินน้อยค่อยบรรจบ อย่าจ่ายลงให้มากจะชากนาน คำประพันธ์นี้ <u>ไม่</u> สอดคล้องกับข้อใด ก. เก็บหอมรอมริบ ข. เก็บเล็กผสมน้อย ค. เก็บเบียดได้ถูกร้าน ง. เก็บดอกไม้ร่วมต้น
5. ลุงบุญมีซื้อบ้านเล็กๆ หลังหนึ่ง มีคนถามว่า ทำไมไม่ซื้อบ้านหลังใหญ่ๆ แต่ลุงบุญมีบอกว่า มี บ้านหลังเล็กๆ ก็พอแล้ว จะไล่ไม่ต้องไปกู้หนี้ยืม สินเขามาให้เป็นภาระ ข้อความข้างต้นตรงกับส่วนนวนใด ก. น้ำลดตอผุด ข. เงินครกขึ้นภูเขา ค. ชีข้างจับตักแตน ง. นกน้อยทำรังแต่พอตัว	10. “เมื่อเรื่องเกิดขึ้นแล้วเพิ่งแก้ไขทีหลัง” ก. น้ำขึ้นให้รีบตัก ข. ชักใบให้เรือเสีย ค. น้ำเซียวอย่าขวางเรือ ง. วัวหายล้อมคอก

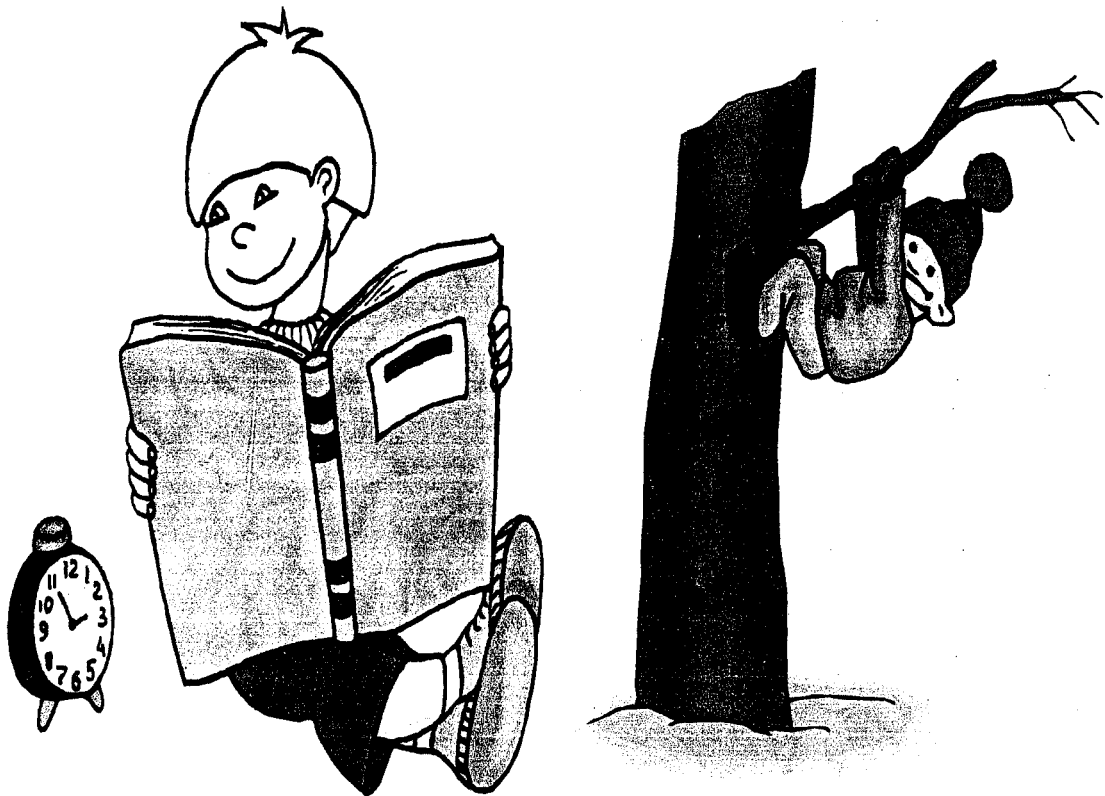
<p>11. “แก้มแดงเหมือน” ควรเติมข้อความใด</p> <p>ก. แดงโม</p> <p>ข. พริกหวาน</p> <p>ค. ลูกตำลึง</p> <p>ง. น้ำแดง</p> <p>12. ถ้าพูดจาหรือทำอะไรรุนแรงไปคนจะไม่เกรงใจ แต่ถ้าพูดจาอ่อนหวานก็จะผูกใจให้คนทั้งรักทั้งเกรง นั่น ตรงกันข้ามกับ</p> <p>ก. ปากว่าดาขยิบ</p> <p>ข. น้ำตาลโกล้อมด</p> <p>ค. หน้าเนื้อใจเสือ</p> <p>ง. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย</p> <p>13. ข้อใดมีความหมายว่า “เรื่องง่ายๆ แต่คิดไม่ออก”</p> <p>ก. พลิกแผ่นดิน</p> <p>ข. เสือซ่อนเล็บ</p> <p>ค. เส้นผมบังภูเขา</p> <p>ง. สอนหนังสือสังฆราช</p> <p>14. “ยืนยงเป็นอย่างเดียวไม่เปลี่ยนแปลง” ตรงกับ</p> <p>ก. จับให้มันคั้นให้ตาย</p> <p>ข. ยืนกระต่ายขาเดียว</p> <p>ค. จับงูข้างหาง</p> <p>ง. จับตัววางตาย</p> <p>15. “เรากำลังพูดเรื่องงานยังค้างอยู่เลย เธอมาชวนพูดเรื่องอื่นเสียแล้ว เธอนี่ชอบ.....”</p> <p>ก. ชักแม่น้ำทั้งห้า</p> <p>ข. ชักใบให้เรือเสีย</p> <p>ค. ขวานผ่าซาก</p> <p>ง. กินปูนร้อนท้อง</p>	<p>16. “คนสองคนมีความคิดดีเลวพอๆกัน” กล่าวเป็นสำนวนตามข้อใด</p> <p>ก. นำเกลียดน่าชัง</p> <p>ข. สาวไส้ให้กากิน</p> <p>ค. ชิงกีร์ข่าก็แรง</p> <p>ง. ขนมผสมน้ำยา</p> <p>17. ข้อใดใช้คำเปรียบเทียบได้ถูกต้อง</p> <p>ก. ง่ายเหมือนลิ้มตา</p> <p>ข. ใจดำเหมือนเสือบปลา</p> <p>ค. เมาเป็นปูย่นุ่น</p> <p>ง. ดีใจดังได้แหวน</p> <p>18. “บริสุทธิเหมือน...” ควรเติมคำใด</p> <p>ก. เด็กเกิดใหม่</p> <p>ข. น้ำต้มสุก</p> <p>ค. หยากน้ำค้าง</p> <p>ง. สาลี</p> <p>19. ข้อใดใช้คำเปรียบเทียบไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. เขียวเหมือนพระอินทร์</p> <p>ข. งงเป็นไก่ตาแตก</p> <p>ค. แข็งเหมือนหิน</p> <p>ง. ตาโตเป็นไข่เป็ด</p> <p>20. สำนวนใดมีความหมายไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. เจ้าบทเจ้ากลอน-ชอบพูดเป็นคำคล้องจอง</p> <p>ข. ฟันฝอยหาตะเข็บ-หาเรื่องจับผิด</p> <p>ค. คอทองแดง-ดื่มสุราได้มาก</p> <p>ง. คาบสองคม-มีทั้งผลดีและผลเสีย</p>
---	---

เฉลยแบบทดสอบ

1. ก	11. ข
2. ข	12. ข
3. ง	13. ก
4. ก	14. ง
5. ง	15. ค
6. ข	16. ง
7. ก	17. ค
8. ค	18. ค
9. ง	19. ง
10. ง	20. ข

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างนิทานคำกลอนสุภาษิต

นิทานคำกลอนสุภาษิต เล่ม ๑

แต่งโดย นางสาวสุนทรี เทียนทอง
ภาพ นางสาววิภาวรรณ บุษทอง

คำนำ

คำพังเพยสุภาษิตไทย มีคุณค่าต่อชาวคนไทย ในแง่ให้ข้อคิดคติสอนใจ แต่การที่จะนำคำพังเพยสุภาษิตมาใช้ในการเรียนการสอน จะเป็นต้องอาศัยศิลปะการนำเสนอ ดิฉันจึงได้แตงนิทานคำกลอนสุภาษิตและคำพังเพยขึ้น เพื่อให้นักเรียน ได้เรียนด้วยความเข้าใจ และเห็นความงามของภาษาไทยไปพร้อมๆ กัน

หวังว่า นิทานคำกลอนสุภาษิตเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร ที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการแตงนิทานคำกลอนสุภาษิต มา ณ โอกาสนี้

นางสุนทรี เทียนทอง

ครู คศ. 2

ผู้แต่ง

ชายหนุ่มคนหนึ่ง

ชอบเล่นจี่ปล้น

วันหนึ่งคิดกล

ปล้นบ้านนายสิบ

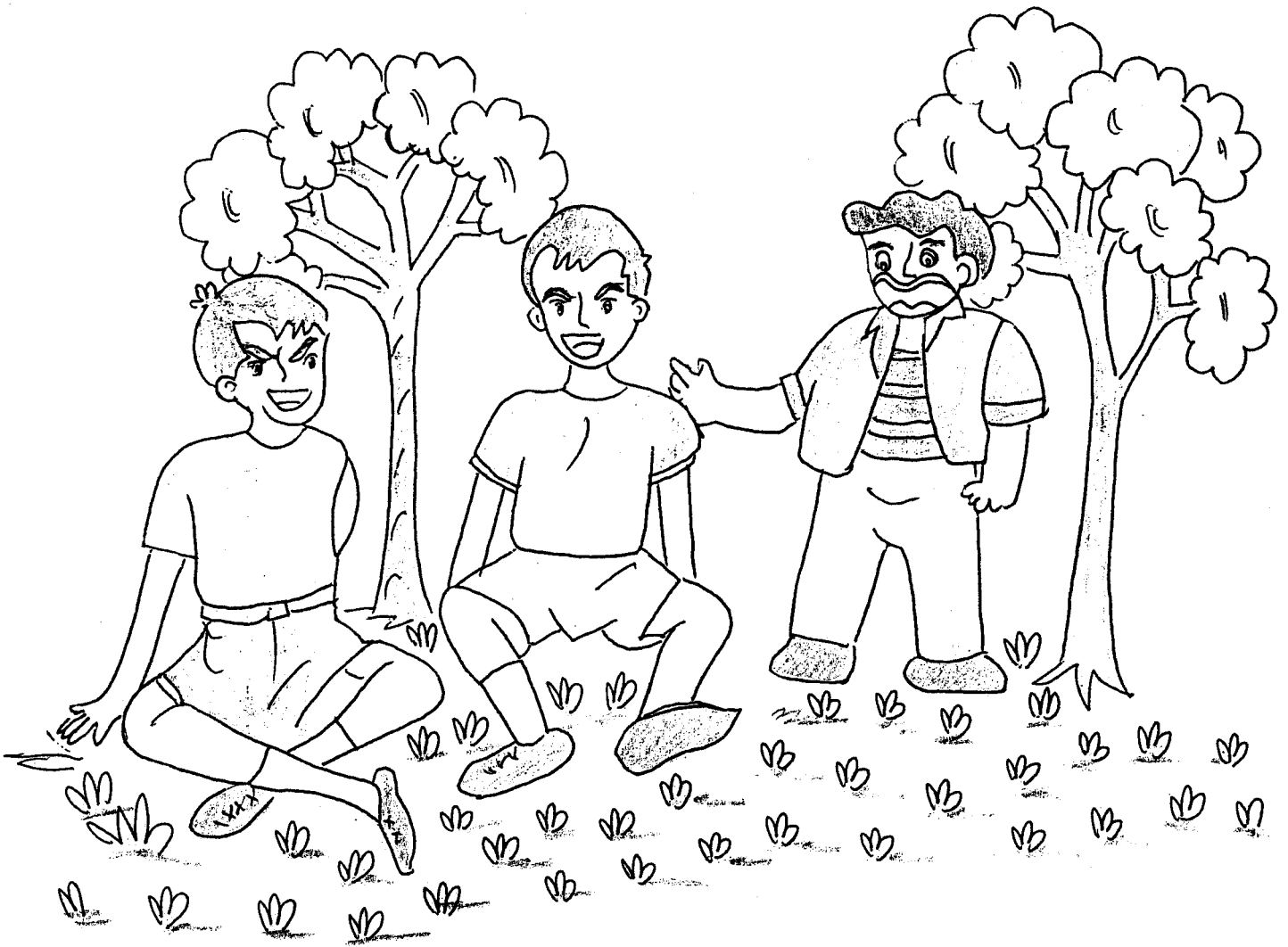

จิ้งจกชวนเพื่อน

มานั่งชุปชิบ

ปล้นบ้านนายสิบ

เห็นชอบหรือไม่

เพื่อนบอกดีแท้

ปล้นแน่ใช่ไหม

นัดกันอย่างไร

บอกให้รู้ที

เด็กงานสามทุ่ม

ไปชুমดักที่

ปากกล้วยตานี

รอตอนดับไฟ

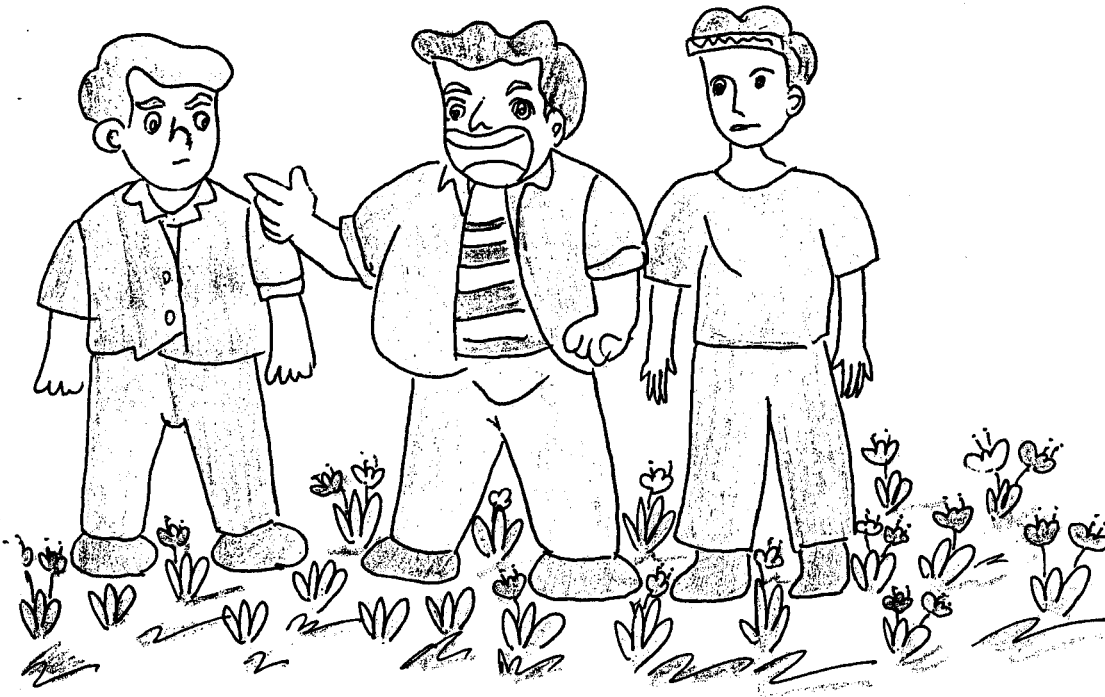

แล้วไปปล้นบ้าน

ตำรวจหน้าใส

เข้าใจหรือไม่

อย่าให้ข้องขัด

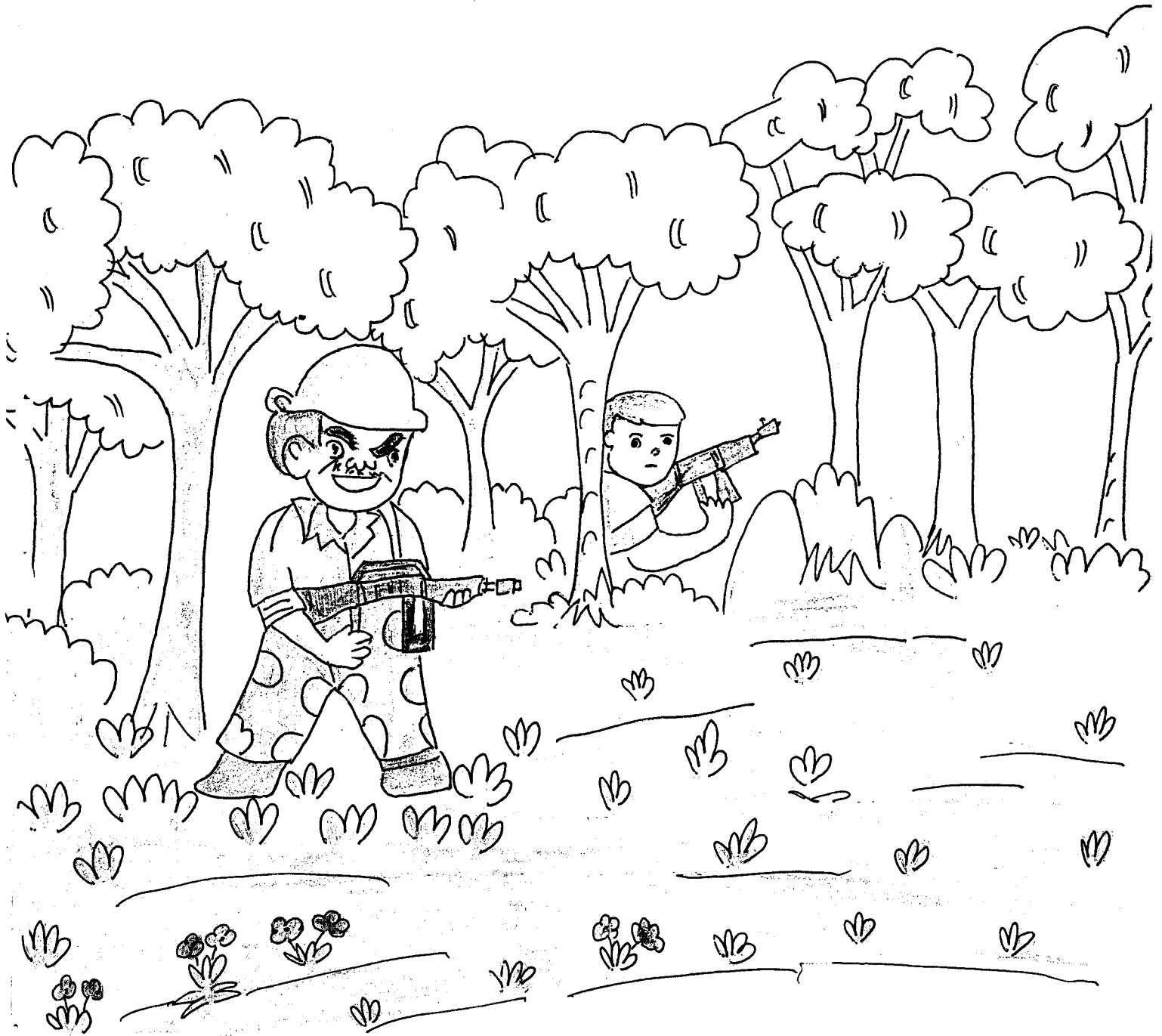

ครันถึงเวลา

ก็มาตามนัด

หัวใจเด็ดขาด

ทนรอไม่ไหว

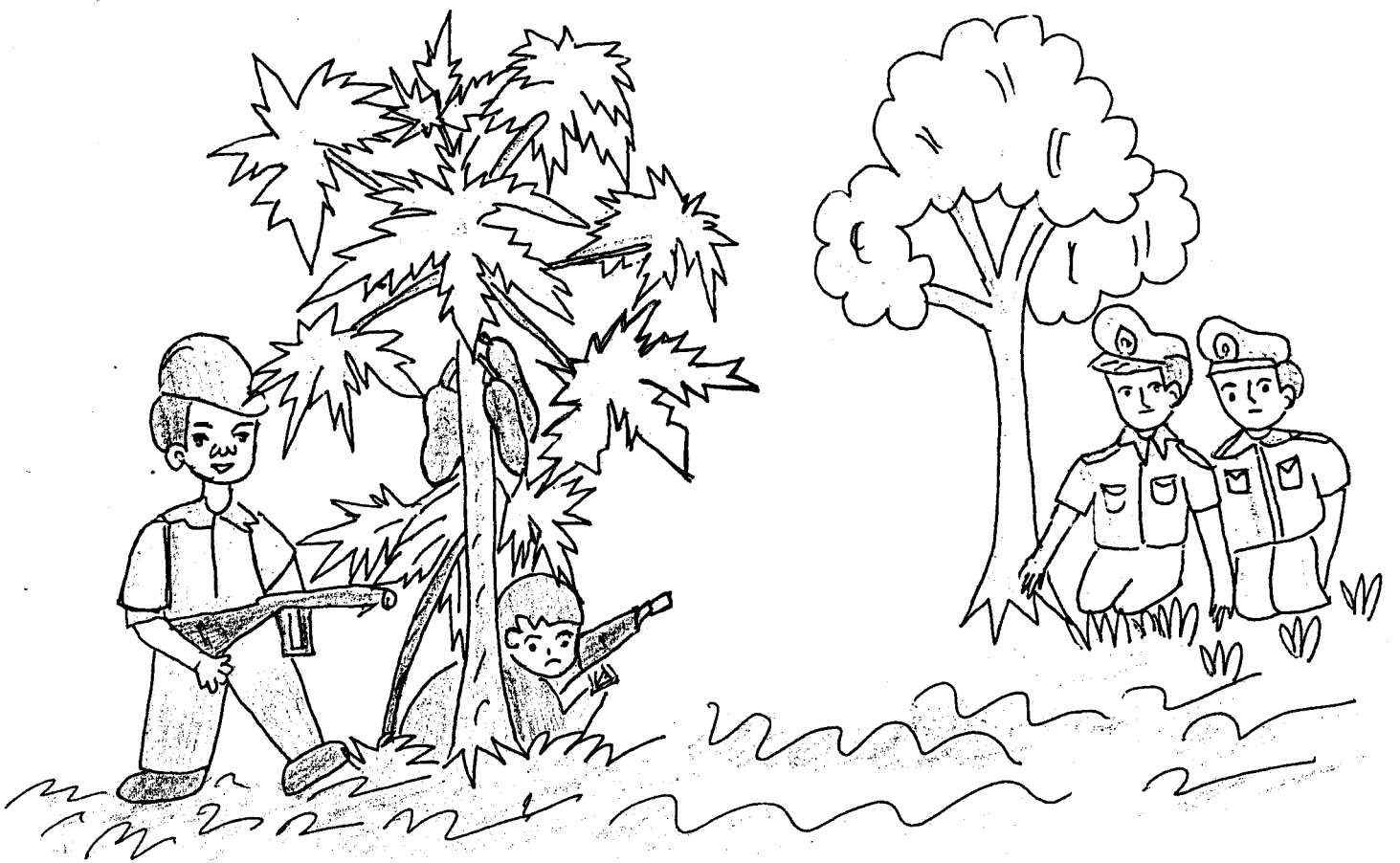

ตำรวจรู้ที

เอ๊ะ / น้เอน

ต้นกล้วยจิงไหว

ตงตัยไครมอง

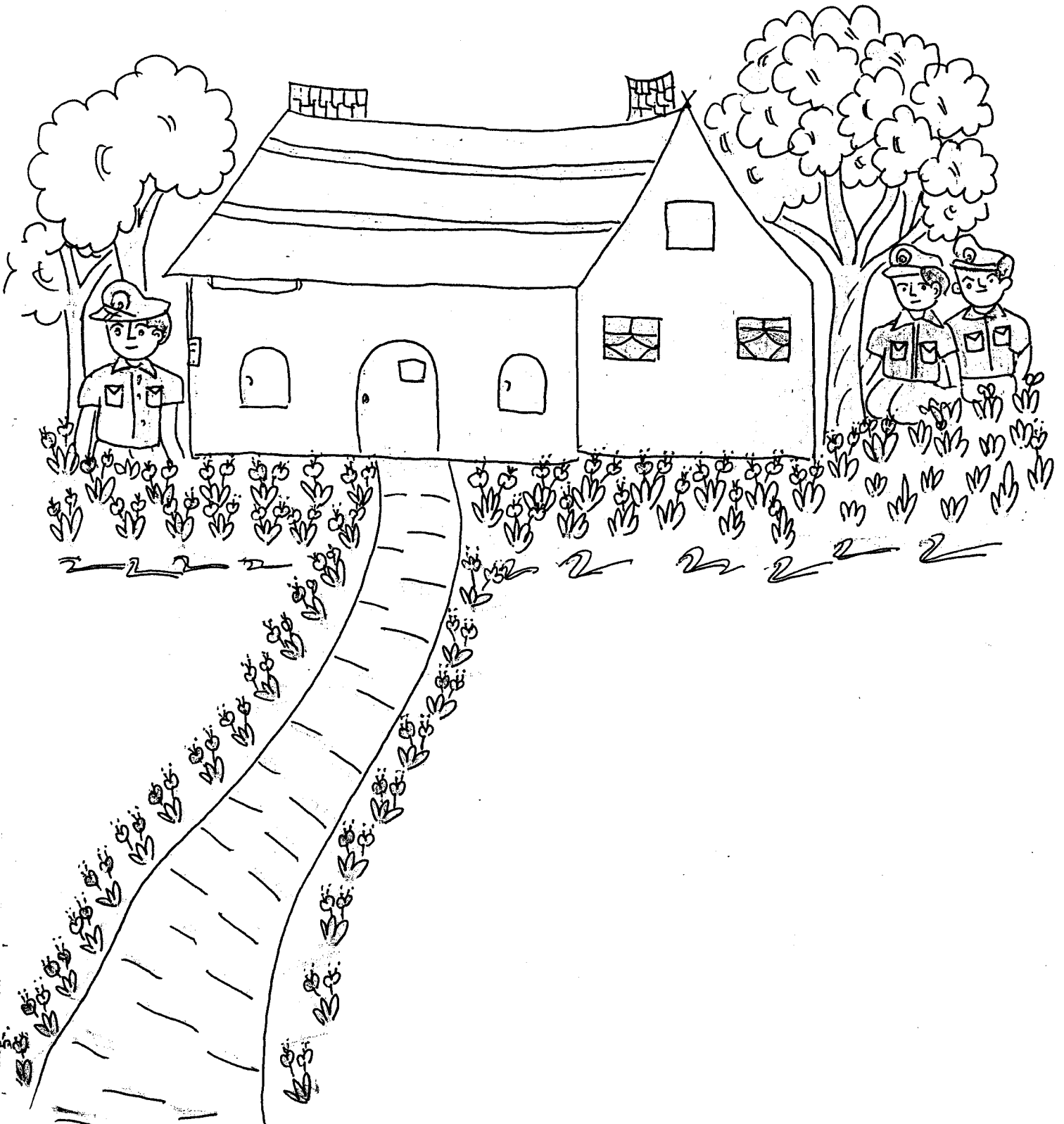

จึงแก้งดับไฟ

เรียกให้ลูกน้อง

คอยจับตามอง

ว่ามีอะไร

ห้าใจรได้ที

ริบรีเข้าไป

ตำรวจล่อมไว้

จับได้ทุกคน

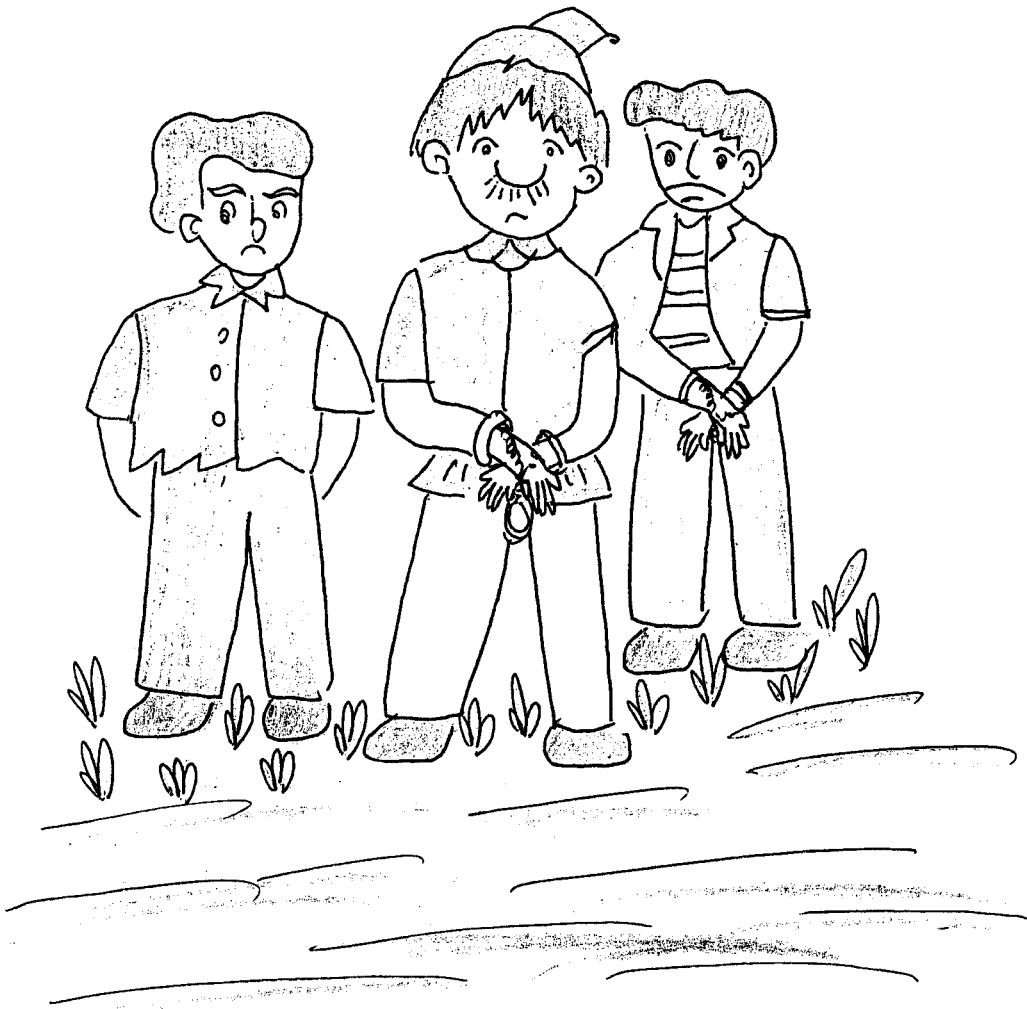

นี่แหละเขาว่า

กล้าเหยียบบแหล่งเสือ

สุดท้ายไม่เหลือ

แม้แต่ชื่อเสียง

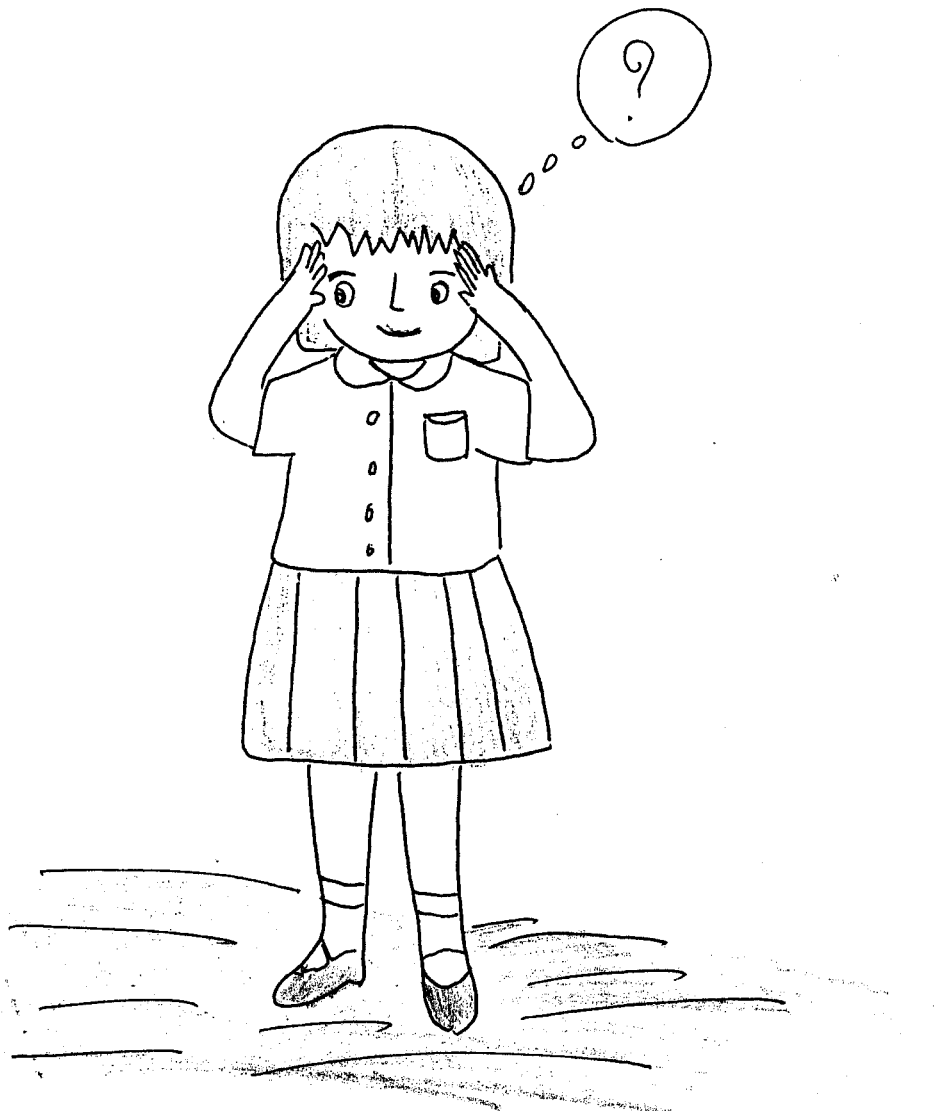

นิทานเรื่องนี้

ลองคิดเรียบเรียง

เนื้อเรื่องใกล้เคียง

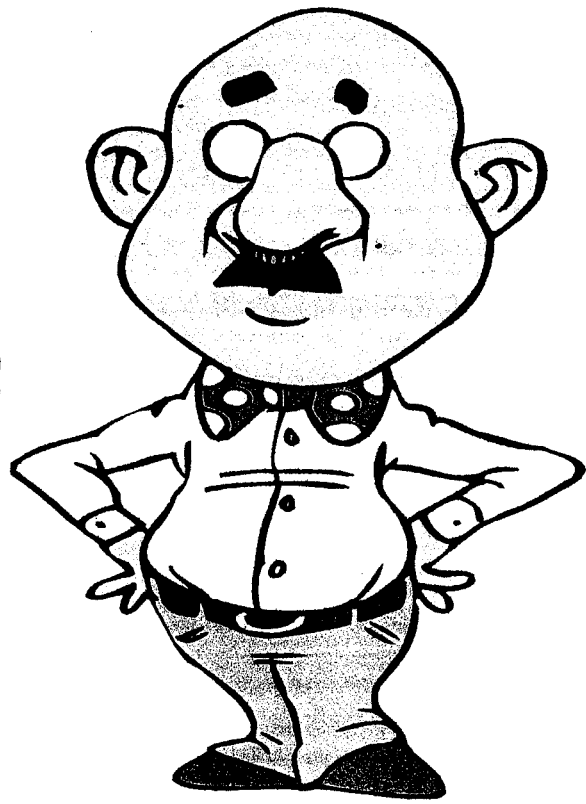
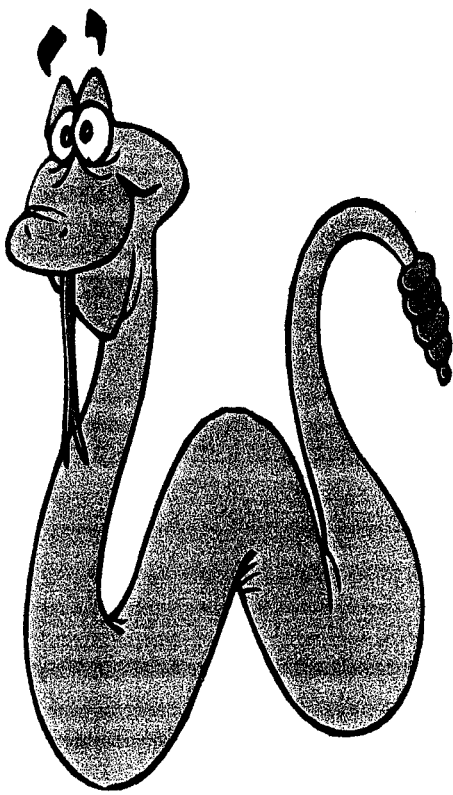
กับสำนวนใด

เดาย

ล้วงคองูเห่า

ภาคผนวก จ

ผลงานนักเรียน

บ้านของนายชู
นั้นเป็นทางผ่าน

อยู่ในหมู่บ้าน
ของคนทั่วไป

วันหนึ่งนายชู
มองไม่เห็นใคร

ดูเห็นควันไฟ
วิ่งไปไวยวาย

ว่าเกิดไฟไหม้
เผาผลาญทำลาย

ทำให้เสียหาย
รีบย้ายให้ทัน

ฝ่ายพวกเพื่อนบ้าน
จนของจับปล้น

ไต่ยัดงั้น
พากันตกใจ

คิดว่าดูกลม
กลายเป็นเรื่องใหญ่

เผาบ้านเรือนใหม่
ให้โกลาหล

เวลาผ่านไป
ชาวบ้านทุกคน
จึงพากันเดิน
ว่าวันไผ่

ไม่เห็นไฟลน
จนเต็มที
ไปดูถึงที่
เกิดจากอะไร

เมื่อเดินไปถึง
ต้นเหตุควันไฟ

จึงรู้ทันใด
อยู่ในกองฟาง

ชาวบ้านน้อยใหญ่
แล้วว่าไปพลา
ที่หลังให้ดู
อย่าเพิ่งตกใจ

เดินกลับตามทาง
ว่างนักหรือไง
รู้แน่จริงไซ้
ผลิผลตามไวยวาย

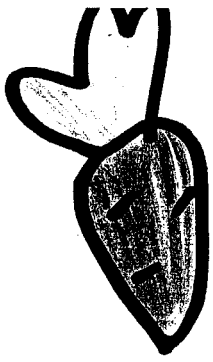

นี่คือ... เพลง... นี่คือ...

นี่คือ... เพลง... นี่คือ...

นี่คือ... เพลง... นี่คือ...

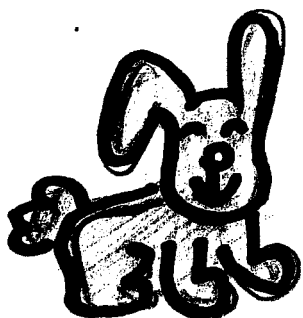
ଲେ ଲେ

କର ଶକାୟ

କାହାଣୀ

୨

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสุนทรี เทียนทอง
วัน เดือน ปี	24 มกราคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2536
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ครู อันดับ กศ. 2